

Національна доповідь з виконання вимог Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля за 2021-2024 роки

**Нижченаведена доповідь представляється від імені
Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України**

Прізвище співробітника, відповідального за представлення національної доповіді:	Міністр захисту довкілля та природних ресурсів України Світлана ГРИНЧУК
Підпис:	
Дата:	

Інформація про підготовку звіту

Сторона	Україна
Національний координатор	
Повна назва установи:	Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
Прізвище та посада:	Корецька Руслана Олегівна - заступник директора Департаменту - начальник відділу охорони атмосферного повітря Департаменту запобігання промисловому забрудненню та кліматичної політики
Поштова адреса:	03035, вул. Митрополита В. Липківського, 35, м. Київ, Україна
Телефон:	(044) 206 31 30
Адреса електронної пошти:	koretska.r@mepr.gov.ua

I. Процес підготовки доповіді

Надайте коротку інформацію про процес підготовки доповіді, зазначивши з якими державними органами проводилися консультації або які державні органи внесли вклад в його підготовку і яким чином проводилися консультації з громадськістю, а також яким чином результати цих консультацій були враховані, і які матеріали використовувались як базис для підготовки доповіді

ВІДПОВІДЬ:

Під час підготовки Національна доповідь з виконання вимог Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля за 2021-2024 роки (далі - Національна доповідь), було заплановано консультації з громадськістю.

06.05.2024 на офіційному веб-сайті Міндовкілля було розміщено оголошення щодо початку підготовки Національної доповіді та запрошено громадськість доєднатися до розробки нової доповіді та надіслати свої пропозиції. (<https://mepr.gov.ua/ukrayina-rozpochynaye-pidgotovku-natsionalnoyi-dopovidi-z-implementatsiyi-orhuskoyi-konventsiiyi-zaproshuyemo-gromadskist-doyednatysya/>).

11.10.2024 проведено робочу нараду з представниками обласних військових адміністрацій з метою доєднання більш широкого кола поінформованих осіб, щодо продовження підготовки Національної доповіді.

31.12.2024 Міндовкілля оприлюднило для громадського обговорення розроблений проєкт Національної доповіді на офіційному сайті <https://mepr.gov.ua/povidomlennya-prooprylyudnennya-proyektu-natsionalnoyi-dopovidi-z-vykonannya-vymog-konventsiiyi-pro-dostup-do-informatsiyi-uchast-gromadskosti-v-protsesi-priynyattya-rishen-ta-dostupdo-pravosuddya-z/>.

Строк прийняття зауважень та пропозицій до зазначеного проєкту становив один місяць.

При підготовці Національної доповіді залучено експертну підтримку Команди підтримки відновлення та реформ при Міндовкілля, що функціонує в рамках комплексної програми технічної допомоги «Архітектура відновлення та реформ в Україні» (URA), запровадженої Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР) у партнерстві з Європейським Союзом для підтримки важливих процесів відновлення та реформ в Україні.

II. Особливі обставини, що мають значення для розуміння доповіді

Повідомте про будь-які особливі обставини, що мають значення для розуміння доповіді, наприклад, про те, чи існує яка-небудь федеральна та/або децентралізована структура, уповноважена приймати рішення, чи мають положення Конвенції пряму дію після набуття нею чинності і чи є фінансові труднощі суттєвою перешкодою для реалізації Конвенції (факультативно).

ВІДПОВІДЬ:

Після ратифікації Орхуської конвенції в Україні було прийнято ряд нормативно-правових актів, які в сукупності забезпечують створення механізму реалізації положень Конвенції.

Відповідно до статті 9 Конституції України, чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України. Норму прямої дії відповідно до системи права має тільки Конституція України.

Питання доступу до екологічної інформації регламентуються законами України «Про доступ до публічної інформації», «Про інформацію», «Про звернення громадян», «Про охорону навколишнього природного середовища» і низкою підзаконних нормативно-правових актів.

В 2023 році прийнято Закон України «Про адміністративну процедуру», де визначено, що одним з принципів адміністративної процедури є відкритість.

Окремо створеної структури, уповноваженої приймати рішення в Україні немає. Органи державної влади забезпечують виконання норм Конвенції шляхом реалізації своїх функцій, встановлених вище зазначеними законами та іншими актами законодавства.

В Україні законодавчо закріплено здійснення парламентського контролю за дотриманням права на доступ до публічної інформації за Уповноваженим Верховної ради України з прав людини та його Секретаріатом.

Міндовкілля, як і інші міністерства та центральні органи виконавчої влади, уповноважується Законом України «Про центральні органи виконавчої влади» на реалізацію

функцій щодо забезпечення доступу до публічної інформації, зокрема, на оприлюднення проектів актів нормативно-правового характеру, наказів міністерства, наборів відкритих даних.

III. Законодавчі, нормативні та інші заходи щодо реалізації загальних положень пунктів 2, 3, 4, 7 і 8 статті 3

а) пункту 2 – вжиті заходи щодо забезпечення того, щоб посадові особи і державні органи надавали допомогу і забезпечували необхідну орієнтацію

ВІДПОВІДЬ:

Закони України «Про доступ до публічної інформації», «Про охорону навколишнього природного середовища» визначають широке коло розпорядників екологічної інформації. Серед органів державної влади основними розпорядниками є Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, Державне агентство водних ресурсів України, Державне агентство лісових ресурсів України, Державна екологічна інспекція України, Державна служба геології та надр України, місцеві державні адміністрації, інші державні органи, зокрема, Міністерство енергетики України, Міністерство аграрної політики та продовольства України, Міністерство розвитку громад та територій України, Державна служба з надзвичайних ситуацій України, Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру, Державне агентство України з управління зоною відчуження, Державне агентство України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм, Державна інспекція ядерного регулювання України та ін. До розпорядників екологічної інформації можуть належати також інші суб'єкти, що здійснюють владні управлінські функції (місцеві державні адміністрації, а на території Автономної Республіки Крим - орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, органи місцевого самоврядування, ін.), а також суб'єкти господарювання, що володіють екологічною інформацією.

Зазначені закони покладають обов'язок на розпорядників публічної, в т.ч. екологічної інформації організувати діяльність з питань доступу до публічної інформації, обробляти запити на публічну інформацію, надавати консультації під час оформлення запиту та іншу інформацію, необхідну для забезпечення такого доступу. Розпорядник інформації зобов'язаний оприлюднювати інформацію про види інформації, що зберігається у нього; перелік та умови отримання послуг, що надаються розпорядником інформації, форми і зразки документів, правила їх заповнення; порядок складання, подання запиту на інформацію, оскарження рішень розпорядників інформації, дій чи бездіяльності; та іншу відповідну інформацію.

У Законі України «Про доступ до публічної інформації» визначено шляхи забезпечення доступу до публічної інформації, а в Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища» - шляхи і канали екологічного інформування населення, в тому числі передбачено створення та функціонування мережі загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення доступу до екологічної інформації, з метою забезпечення права громадян України на вільний доступ до екологічної інформації.

Для реалізації положень законів, на офіційних вебсайтах усіх центральних та місцевих органів влади в мережі Інтернет, а у приміщеннях органів влади – також на інформаційних стендах створено блок (рубрику) інформаційних матеріалів про доступ до публічної інформації, розпорядником якої є відповідний орган, публікується інформація про оформлення звернень громадян, терміни їх розгляду, графік особистого прийому громадян керівництвом органу, роз'яснення щодо порядку звернення для отримання публічної інформації, порядок оскарження дій або бездіяльності розпорядників інформації, форми для подання інформаційного запиту у письмовому вигляді, орієнтовні плани проведення консультацій з громадськістю, матеріали Громадської ради органу, інша довідкова інформація.

Відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації» та постанови Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 № 835 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних» з 2015 року створено і діє Єдиний державний веб-портал відкритих даних - data.gov.ua/. Міністерство цифрової трансформації

України забезпечує його функціонування. Розпорядники інформації зобов'язані вчасно оприлюднювати та оновлювати публічну інформацію у формі відкритих даних.

Для надання консультацій і роз'яснень з питань, що належать до компетенції державних виконавчих органів, в кожному з них організована робота Громадської приймальні та телефонної «гарячої лінії».

В Україні з 1998 року функціонує інститут Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, що здійснює парламентський контроль за дотриманням права на доступ до публічної, в т.ч. екологічної інформації.

Україна продовжує працювати в рамках міжнародної Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» (далі - Ініціатива), так 17.11.2023 затверджено шостий план дій із впровадження Ініціативи в Україні (розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.11.2023 № 1049-р). Участь у міжнародній Ініціативі є важливим складником демократичного розвитку України, оскільки передбачає впровадження механізмів відкритого урядування та посилення партнерства Уряду, громадянського суспільства і бізнесу. Завдяки міжсекторальній співпраці, в рамках реалізації Ініціативи в Україні, вже впроваджено ряд суспільно важливих реформ, зокрема доступу до відкритих даних.

Орієнтуючись на цілі Стратегії міжнародного Партнерства «Відкритий Уряд» на 2023-2028 роки, Уряд у найближчі роки продовжить підтримувати впровадження принципів відкритого урядування в діяльність державних інституцій різних рівнів та гілок влади, а також підтримуватиме приєднання органів місцевого самоврядування до локальної програми Партнерства.

Також, в Україні питання доступу до інформації, сприяння її участі в процесі прийняття рішень визначаються рядом загальних нормативно-правових актів, зокрема Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», що визначає правові та організаційні засади реалізації державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності, спрямованої на вдосконалення правового регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами чи іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів.

Статтею 9 цього Закону України передбачена процедура оприлюднення проектів регуляторних актів з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань.

20.06.2024 Верховна Рада України прийняла Закон України «Про публічні консультації», (набирає чинності через 12 місяців з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні), яким врегульовано питання залучення заінтересованих сторін до участі у прийнятті рішень для збалансування публічних та приватних інтересів, запровадження сучасних стандартів підготовки рішень шляхом проведення публічних консультацій на всіх етапах постановки проблеми, розроблення, формування та реалізації державної політики, вирішення питань місцевого значення у відповідних сферах суспільного життя. Цим Законом визначено, що суб'єкти проведення публічних консультацій проводять публічні обговорення, зокрема, у випадку коли обговорюваний проект акта впливає на стан навколишнього середовища, екологічну, біологічну, генетичну безпеку.

б) пункту 3 – вжиті заходи щодо сприяння екологічній просвіті та підвищенню рівня поінформованості про проблеми навколишнього середовища

ВІДПОВІДЬ:

Законодавчі засади щодо екологічної освіти, а також право громадян на екологічне інформування та екологічну освіту визначені Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища».

Для реалізації прав громадськості щодо поінформованості з питань охорони довкілля, одержання доступу до екологічної інформації, участі в процесі прийняття рішень і доступу до правосуддя з питань, що стосуються довкілля, використовуються шляхи, визначені законами України «Про доступ до публічної інформації», «Про центральні органи виконавчої влади», «Про місцеві державні адміністрації», а саме, шляхом інформування на офіційних веб-сайтах (рубрики щодо зв'язків з громадськістю, звернень громадян, доступу до публічної інформації тощо), інформаційних стендах у приміщеннях відповідних суб'єктів, а також у робочому порядку, під час проведення публічних заходів органів влади із громадськістю, під час проведення особистого прийому громадян та консультацій у порядку, визначеному та оприлюдненому відповідним органом влади.

Питаннями екологічної просвіти, екологічного інформування та захисту екологічних прав громадян займається велика кількість громадських об'єднань, серед яких провідними є: Міжнародна благодійна організація «Екологія-Право-Людина» (ЕПЛ), громадська організація «SaveDnipro», Асоціація професіоналів довкілля «РАЕУ», Всеукраїнська громадська організація «Всеукраїнська екологічна ліга», Центр екологічних ініціатив «Екодія», Міжнародна благодійна організація «Інформаційний центр «Зелене досьє», Всеукраїнська громадська організація «Національний екологічний центр України», Всеукраїнське громадське об'єднання «Жива планета», Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля», Київський еколого-культурний центр, Центр ресурсоефективного і чистого виробництва в Україні, громадські організації «Еко клуб», «Екологічний клуб «Край», «Досить труїти Кривий Ріг», «Українська природоохоронна група», Всеукраїнське громадське об'єднання «Мама-86», та багато інших.

Одним із заходів щодо сприяння екологічній просвіті та підвищенню рівня поінформованості щодо проблем навколишнього середовища в 2021-2024 роках була підтримка національного Орхуського інформаційно-просвітницького центру (м. Київ), залучення громадськості до процесу екологічної просвіти і виховання. Орхуський інформаційно-просвітницький центр (м. Київ) здійснював заходи щодо сприяння доступу громадськості до екологічної інформації, проводив еколого-просвітницьку діяльність з питань довкілля і сталого розвитку, у співпраці з громадськими організаціями, науково-освітніми установами, забезпечував постійно діючу виставку екологічної навчальної та інформаційно-методичної літератури для розповсюдження серед громадськості, державних установ, бізнесу і неурядових організацій.

В Україні щорічно проводять публічні заходи, враховуючи безпекові заходи відповідно до умов воєнного стану в Україні, спрямовані на охорону довкілля та екологічну освіту та виховання населення, а також реалізацію та захист екологічних прав громадян, до яких залучаються представники громадськості, громадських організацій, місцевих громад, молоді та інші заінтересовані особи.

В 2023 році Міндовкілля спільно з проєктом ЄС APENA3 та за підтримки проєктів Угоди Мерів-Схід та EU4Climate від UNDP Ukraine провело серію заходів з адаптації до зміни клімату в регіонах України; у 2023-2024 роках проведено серію технічних круглих столів для представників бізнесу, діяльність яких пов'язана з використанням контрольованих речовин, де обговорено механізми скорочення використання фторованих парникових газів; в 2023 році проведено для представників промисловості, громадськості, наукової спільноти, органів влади та інших заінтересованих сторін серію круглих столів щодо впровадження реформи запобігання промислового забруднення в Україні.

20.06.2022 прийнято Закон України «Про управління відходами», яким передбачено проведення інформаційних кампаній як один зі шляхів підвищення обізнаності громадськості з питань запобігання утворенню відходів та забрудненню навколишнього природного середовища. В 2024 році Міндовкілля проведено цикл регіональних тренінгів для громадськості з питання практичного застосування норм цього Закону.

Традиційно щорічно у третю суботу квітня в Україні проводять заходи, присвячені Дню довкілля (відповідно до Указу Президента України від 06.08.1998 № 855 «Про День довкілля» та відповідного розпорядження Уряду України від 31.03.2010 № 777), з метою підвищення рівня свідомості українців у питаннях, що стосуються збереження та захисту довкілля. Зазвичай в цей день проводять заходи, спрямовані на поліпшення стану навколишнього середовища: створення нових лісових насаджень; проведення благоустрою територій; висадка дерев, кущів; очищення від сміття берегів річок, озер, ставків; розчищення водних джерел; здійснюються активні заходи державного і громадського контролю в системі охорони навколишнього природного середовища.

Також, щорічно 5 червня в Україні проводиться Всесвітній день охорони навколишнього середовища. Цей день став глобальним заходом, покликаним привернути увагу до екологічних проблем і надихнути людей на дії задля збереження нашої планети. Ця дата об'єднує уряди, парламенти, організації, компанії та громадян по всьому світу в їхніх зусиллях щодо піклування та захисту навколишнього середовища. Для України, яка продовжує ліквідувати наслідки шкоди, завданої повномасштабною російською агресією від початку 2022 року, цей день є особливо актуальним, оскільки військові дії завдали і продовжують завдавати значної нищівної шкоди природним екосистемам.

Щороку проводяться заходи всеукраїнського масштабу до Всесвітнього дня води, Дня чистих берегів, заходи регіонального охоплення до днів річок. З метою забезпечення раціонального використання і охорони вод, відтворення водних ресурсів та інтегрованого управління ними проводяться засідання басейнових рад.

У рамках програми «Зелена країна» було проведено загальнонаціональні екологічні акції з висадження дерев, спрямовані на збільшення лісового покриву та покращення якості довкілля, тематичні форуми і круглі столи, присвячені сталому лісокористуванню та збереженню біорізноманіття. До заходів активно залучали громадські організації, молодь, представників місцевих громад. У межах ініціативи випущено серію публікацій з екологічного інформування й освіти.

с) пункту 4 – вжиті заходи щодо забезпечення належного визнання об'єднань, організацій або груп, що сприяють охороні навколишнього середовища, та надання їм підтримки

ВІДПОВІДЬ:

Належне визнання і підтримка об'єднань, що сприяють охороні навколишнього середовища, а також забезпечення відповідності національної правової системи цьому зобов'язанню забезпечуються Законами України «Про громадські об'єднання», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про доступ до публічної інформації» та іншими актами законодавства.

Закон України «Про громадські об'єднання» визначає правовий статус громадських об'єднань, засади їх взаємодії з органами влади, регламентує діяльність громадських об'єднань. Громадськими об'єднаннями є добровільні об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів. Громадські об'єднання мають право вільно поширювати інформацію про свою діяльність, пропагувати свою мету (цілі), звертатися до органів державної влади та органів місцевого самоврядування із зауваженнями та пропозиціями, заявами та скаргами; одержувати публічну інформацію; брати участь у розробленні проектів нормативно-правових актів, у роботі консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, що утворюються органами державної влади для проведення

консультацій та підготовки рекомендацій з питань, що стосуються сфери їхньої діяльності, тощо.

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» встановлює право громадян України на об'єднання в громадські природоохоронні формування, а також визначає право громадських організацій брати участь в управлінні галуззю охорони навколишнього природного середовища, якщо така діяльність передбачена їх статутами. Також визначено право на вільний доступ до екологічної інформації, участь у прийнятті рішень, на позови до суду про відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

Закон України «Про доступ до публічної інформації» наділяє громадські організації та громадські ради повноваженнями здійснювати громадський контроль за забезпеченням розпорядниками інформації доступу до публічної інформації, шляхом проведення відповідних громадських слухань, громадської експертизи тощо.

Підтримка громадських об'єднань, що сприяють охороні навколишнього середовища, реалізується шляхом їх залучення до роботи та консультацій при вирішенні питань у сфері компетенції відповідного органу влади, а також шляхом інформаційної підтримки, тобто поширення інформації про діяльність громадської організації.

Для забезпечення прав громадських об'єднань та громадськості, при міністерствах створюються і функціонують громадські ради, робочі групи, експертні групи, науково-технічні ради, комісії зі спеціальних питань. До складу цих консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів залучаються представники громадських об'єднань.

Моніторинг виконання Орхуської конвенції здійснює Громадська рада при Міндовкілля, яка приділяє особливу увагу питанням врахування екологічної складової та вимогам сталого розвитку у процесі підготовки документів та політик, а також прийняття рішень щодо проєктів будівництва та іншої господарської діяльності.

Для обговорення ключових питань державної політики щодо довкілля та клімату, міністерства та інші органи влади залучають представників громадських об'єднань до публічних дискусій та інших заходів.

Міндовкілля в 2024 році провело серію зустрічей з громадськими організаціями природоохоронного спрямування та презентувало свою візію розвитку сфери довкіллевої політики. В її основу лягли такі принципи, як наскрізність природоохоронної політики в усіх секторах економіки, екологічні стандарти на всіх рівнях, прозорість та відкритість у прийнятті рішень, у розрізі цифрової трансформації, активного міжнародного співробітництва та залучення громадськості до процесу прийняття рішень.

d) пункту 7 – вжиті заходи щодо сприяння застосуванню принципів Конвенції на міжнародному рівні, включаючи:

i) заходи, вжиті для координації як в самих міністерствах, так і на міжвідомчому рівні процесу інформування посадових осіб, що беруть участь в інших відповідних міжнародних форумах, про положення пункту 7 статті 3 та Алма-Атинського керівництва, вказавши, чи мають дані заходи постійний характер;

ii) заходи, вжиті для забезпечення доступу на національному рівні до інформації щодо міжнародних форумів, включаючи етапи, на яких такий доступ до інформації забезпечувався;

iii) заходи, вжиті для заохочення і забезпечення можливостей участі громадськості на національному рівні у зв'язку з міжнародними форумами (наприклад, запрошення членів неурядових організацій (НУО) до участі у складі делегації Сторони в міжнародних переговорах з питань, що стосуються навколишнього середовища, або залучення НУО до підготовки офіційної позиції Сторони на таких переговорах), включаючи етапи, на яких забезпечувався доступ до інформації;

iv) заходи, вжиті для сприяння застосуванню принципів Конвенції в процедурах інших міжнародних форумів;

v) заходи, вжиті для сприяння застосуванню принципів Конвенції в програмах роботи, проектах, рішеннях та інших істотних підсумкових документах інших міжнародних форумів.

ВІДПОВІДЬ:

З метою координації як всередині міністерств, так і на міжвідомчому рівні процесу інформування посадових осіб, що беруть участь в інших відповідних міжнародних форумах, про положення пункту 7 статті 3 та Алма-Атинського керівництва, а також для забезпечення доступу на національному рівні до інформації щодо міжнародних форумів, включаючи етапи, на яких такий доступ до інформації забезпечувався, а саме в Україні в жовтні 2023 року проходив Міжнародний форум «United for Justice. United for Nature», де взяли участь понад 400 учасників з усієї Європи, серед яких політики, юристи, науковці, природоохоронці, представники дипломатичних установ та міжнародних організацій, представники громадськості. Також, в січні 2024 в Україні проведено міжнародний форум високого рівня «United for nature. Agenda for Ukraine», де взяли участь представники українських та міжнародних організацій, дипломатичних представництв, бізнес-спільноти, а також екологічні активісти, журналісти та лідери громадської думки.

З метою заохочення і забезпечення можливості участі громадськості інформація про проведення заходів оприлюднюється на офіційному вебсайті Міндовкілля та поширюється через електронну пошту, медіа та окремі листи Міндовкілля.

Під час проведення Конференції Сторін Рамкової Конвенції ООН зі Зміни Клімату (РКЗК ООН), обов'язковим є залучення громадськості. Крім того українська делегація під час участі в зазначеній конференції дотримувалась принципів Орхуської конвенції.

Україна висвітлювала події що відбувались на Конференції Сторін Рамкової Конвенції ООН зі Зміни Клімату (РКЗК ООН), що дало змогу сприяти застосуванню принципів Орхуської Конвенції в прийнятті рішень (<https://cop.ukrainian-climate-office.org/uk/frontpage/>).

е) пункту 8 – вжиті заходи щодо забезпечення того, щоб особи, які реалізують свої права відповідно до Конвенції, не піддавалися покаранню, не зазнавали переслідувань або утисків.

ВІДПОВІДЬ:

В Україні відсутній єдиний державний орган зі здійснення нагляду за дотриманням прав, визначених Орхуською Конвенцією. Норми Орхуської конвенції є нормами прямої дії в Україні, що підтверджується пунктом 4 постанови Пленуму Верховного Суду України від 01.11.1996 № 9 «Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя», відповідно до якого, суд не може застосовувати закон, який регулює правовідносини інакше, ніж це передбачено міжнародним договором.

Окремі повноваження в частині контролю за дотриманням законодавства про доступ до публічної інформації, про звернення громадян, відповідно до своїх повноважень, здійснюють Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (Омбудсмен), місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, а також міністерства та інші центральні органи виконавчої влади.

Нагляд за дотриманням даного законодавства покладено на органи прокуратури України.

Відповідно до статті 9 Закону України «Про звернення громадян» забороняється переслідування громадян і членів їх сімей за звернення до органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, об'єднань громадян, посадових осіб за критику у зверненні їх діяльності та рішень. Ніхто не може бути примушений до подання власного чи підписання колективного звернення або участі в акціях на підтримку звернень інших осіб чи організацій.

Стаття 28 Закону України «Про громадські об'єднання» визначає вичерпний обмежений перелік підстав для заборони діяльності громадського об'єднання і встановлює, що інші підстави не допускаються. Також цей Закон регулює та обмежує втручання органів влади, їх посадових та службових осіб у діяльність громадських об'єднань.

Статтею 170 Кримінального кодексу України передбачена кримінальна відповідальність за умисне перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій, а ст. 212-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення - відповідальність за порушення права на інформацію та права на звернення.

IV. Перешкоди, що виникли при реалізації статті 3

Вкажіть будь-які перешкоди, що виникли при реалізації положень будь-якого з вищезазначених пунктів статті 3.

ВІДПОВІДЬ:

Однією з перешкод для створення максимально сприятливих умов для доступу до екологічної інформації є недостатня фінансова підтримка, у тому числі з боку держави по відношенню до об'єднань громадян. Згідно з пунктом 24 Додатку до постанови Кабінету Міністрів України від 11.10.2016 № 710 «Про ефективне використання державних коштів», зменшується обсяг фінансової підтримки небюджетних організацій (у тому числі громадських) за рахунок бюджетних коштів. На державному та регіональному рівні кошти для підтримки громадських організацій при здійсненні ними еколого-просвітницької діяльності не виділялися.

V. Додаткова інформація про практичну реалізацію загальних положень статті 3

надайте додаткову інформацію про практичну реалізацію загальних положень статті 3

ВІДПОВІДЬ:

Під час проведення Конференції Сторін Рамкової Конвенції ООН зі Зміни Клімату (РКЗК ООН), обов'язковим є залучення громадськості. Вже три роки поспіль, Україна організовує роботу павільйону своєї національної делегації - на COP27 в Шарм-Ель-Шейху, Єгипет, COP28 в Дубаї, Об'єднані Арабські Емірати, та COP29 в м. Баку, Азербайджан. На кожній з

цих Конференцій, було організовано близько 50-ти заходів в павільйоні України, і майже кожен з цих заходів включав дискусійні панелі з представниками громадського суспільства. Деякі заходи проводяться із використанням цифрових платформ та медіа, що дозволяє залучити до обговорення питань кліматичної політики більше учасників та зацікавлених сторін, зокрема, через трансляцію та онлайн-обговорення.

Залучення громадськості до роботи Конференції Сторін є обов'язковим, оскільки це забезпечує доступ громадських організацій до переговорів, що дає можливість громадським діячам та активістам висловити свою позицію, впливати на ухвалення рішень і слідкувати за дотриманням державами прийнятих зобов'язань.

Для забезпечення більш широкої інформаційної кампанії, популяризації екологічної інформації серед населення, виходять публікації про заходи, спрямовані на вирішення проблемних питань на офіційних сайтах урядових органів, в газеті «Урядовий кур'єр» та інших медіа.

VI. Адреси вебсайтів, що стосуються реалізації статті 3

Вкажіть адреси відповідних вебсайтів, якщо такі є

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини – <http://www.ombudsman.gov.ua/>
 Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України – <https://mepr.gov.ua/gromadyanam/>
 Міністерство енергетики України – <https://mev.gov.ua/storinka/hromadskosti>
 Міністерство аграрної політики та продовольства України – <https://minagro.gov.ua/>
 Міністерство економіки України – <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
 Міністерство охорони здоров'я України – <http://moz.gov.ua/>
 Міністерство внутрішніх справ України – <http://mvs.gov.ua/>
 Міністерство розвитку громад та територій України – <https://mtu.gov.ua/>
 Міністерство національної єдності України – <https://minre.gov.ua/#>
 Міністерство закордонних справ України – <https://mfa.gov.ua/consul/forua>
 Міністерство культури та стратегічних комунікацій України – <https://mcsc.gov.ua/>
 Міністерство молоді та спорту України – <https://mms.gov.ua/>
 Міністерство оборони України – <https://mod.gov.ua/zvernennya-gromadyan>
 Міністерство освіти і науки України – <https://mon.gov.ua/ministerstvo-2/gromadskosti>
 Міністерство соціальної політики України – <https://www.msp.gov.ua/main/Gromadyanam.html>
 Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua/>
 Міністерство юстиції України – <https://minjust.gov.ua/>
 Державна авіаційна служба України – <https://avia.gov.ua/>
 Державна екологічна інспекція України – <http://www.dei.gov.ua/>
 Державна служба геології та надр України – <https://www.geo.gov.ua/diyalnist/citizens-appeals/>
 Державна інспекція ядерного регулювання України – <https://snriu.gov.ua/>
 Державне агентство водних ресурсів України – <https://www.davr.gov.ua/publiczna-informaciya>
<https://www.davr.gov.ua/vymogy-do-zvernennya>
 Державне агентство водних ресурсів України - Веб-портал «Моніторинг та екологічна оцінка водних ресурсів України» – <http://monitoring.davr.gov.ua/EcoWaterMon/GDKMap/Index>
 Державне агентство лісових ресурсів України – Комунікації з громадськістю
<https://forest.gov.ua/agentstvo/komunikaciyi-z-gromadskistyuu>, Відкриті дані
<https://forest.gov.ua/agentstvo/vidkriti-dani>
 Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України – <http://sace.gov.ua/>

Державне агентство інфраструктурних проєктів України – <https://mtu.gov.ua/timeline/Derzhavne-agentstvo-infrastrukturnih-proektiv-Ukraini-Ukrinfraproekt-.html>

Державне агентство лісових ресурсів України – <http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/index>

Державне агентство України з управління зоною відчуження – <http://dazv.gov.ua/>

Державна служба статистики України – <https://www.ukrstat.gov.ua/>, у тому числі статистична інформація - розділ «Навколишнє природне середовище»

Державна служба України з надзвичайних ситуацій – <http://www.dsns.gov.ua/>

Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів – <https://dpss.gov.ua/>

Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру – <https://land.gov.ua/>

Державне агентство автомобільних доріг України – <http://ukravtodor.gov.ua/>

Державна регуляторна служба України – https://www.drs.gov.ua/interaction_public/

Урядовий портал – <http://www.kmu.gov.ua>

Національна система опрацювання звернень до органів виконавчої влади державної установи «Урядовий контактний центр» – <http://ukc.gov.ua>

Єдиний державний вебпортал відкритих даних – <http://data.gov.ua/>

Єдина екологічна платформа та екологічна автоматизована інформаційно-аналітична система забезпечення доступу до екологічної інформації «ЕкоСистема» – <https://eco.gov.ua/>, включаючи її підсистеми та реєстри

Вебпортал «ЕкоЗагроза», сервіс фіксації фактів заподіяння шкоди навколишньому природному середовищу внаслідок надзвичайних ситуацій, подій, збройної агресії Російської Федерації – <https://ecozagroza.gov.ua/>

Вебпортал «ЕкоЗагроза» - Карта з відкритими даними станцій моніторингу повітря – https://ecozagroza.gov.ua/map?layer=air_pollution

Веб-портал про природно-заповідний фонд України – <https://wownature.in.ua/>

Геопортал Ліси України – <https://forestry.org.ua/>

Відкриті дані державного підприємства «Ліси України» – <https://e-forest.gov.ua/>

Відкриті дані Державного земельного кадастру України – <https://kadastr.live/#5/48.43/32.77>

Онлайн платформа Ініціативи щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях – <https://eiti.gov.ua/>

Автоматизована система моніторингу якості повітря Департаменту захисту довкілля та адаптації до зміни клімату виконавчого органу Київської міської ради – <https://asm.kyivcity.gov.ua/>

SaveEcoBot, інформаційна екологічна система – <https://www.saveecobot.com/>

Департамент агропромислового розвитку, екології та природних ресурсів Вінницької ОДА – <https://www.vin.gov.ua/hromadianam>

Департамент екології та природних ресурсів Дніпропетровської ОДА – <https://adm.dp.gov.ua/dniprooda/pro-oda/departamenti-ta-upravlinnya/departament-ekologiyi-ta-prirodnih-resursiv/zvernennya-gromadyan>

Департамент екології та природних ресурсів Закарпатської ОДА – <https://ecozakarpat.gov.ua/?cat=15>

Департамент екології та природних ресурсів Кіровоградської ОДА – <https://ekolog.kr-admin.gov.ua/index.php/publicna-informatsiia/zvergr>

Департамент екології та природних ресурсів Львівської ОДА – <https://deplv.gov.ua/>

Департамент екології та природних ресурсів Одеської ОДА – <https://ecology.od.gov.ua/gromadyanam/>

Департамент екології та природних ресурсів Полтавської ОДА – <https://eko.adm-pl.gov.ua/>

Департамент екології та природних ресурсів Рівненської ОДА – <http://www.ezorivne.gov.ua/>

Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА – <http://eco.cg.gov.ua/>

Департамент захисту довкілля Запорізької ОДА – <https://www.zoda.gov.ua/article/2069/departament-zahistu-dovkilliya.html>

Департамент захисту довкілля та природних ресурсів Сумської обласної державної адміністрації – <https://www.pek.sm.gov.ua/index.php/uk/zvernennya-gromadyan>
 Департамент захисту довкілля та природокористування Харківської ОДА – <http://kharkivoda.gov.ua/oblasna-derzhavna-administratsiya/struktura-administratsiyi/strukturni-pidrozdili/486>
 Управління розвитку агропромислового комплексу та земельних відносин Хмельницької ОДА – <http://www.apr.adm-km.gov.ua/>
 Управління екології та природних ресурсів Волинської ОДА – <https://voladm.gov.ua/category/publicna-informaciya2/1/>
 Управління екології та природних ресурсів Житомирської ОДА – <https://eprdep.zht.gov.ua/>
 Управління екології та природних ресурсів Миколаївської ОДА – <https://ecolog.mk.gov.ua/>
 Управління екології та природних ресурсів Тернопільської ОДА – <https://ecology.te.gov.ua/>
 Управління екології та природних ресурсів Черкаської ОДА – <https://ck-oda.gov.ua/hlavnaya/>
 Управління екології та природних ресурсів Черкаської ОДА – <https://ck-oda.gov.ua/upravlinnya-ekologiyi-ta-prirodnix-resursiv/>,
<https://www.facebook.com/profile.php?id=100068050898736>
 Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління – <https://dea.edu.ua/>
 Український гідрометеорологічний центр Державної служби України з надзвичайних ситуацій – www.meteo.gov.ua
 Центральна геофізична обсерваторія ім. Бориса Срезневського – <http://cgo-sreznevskiy.kyiv.ua/>
 Орхуський інформаційно-просвітницький центр – <https://www.facebook.com/OrhusCentrKyiv/>

VII. Законодавчі, нормативні та інші заходи щодо реалізації положень статті 4, що стосуються доступу до екологічної інформації

а) пункт 1 – заходи, вжиті для забезпечення того, щоб:

- i) будь-яка особа могла мати доступ до інформації без необхідності формувати свою зацікавленість;
- ii) надавалися копії фактичних документів, які містять або охоплюють запитувану інформацію

ВІДПОВІДЬ:

Ці вимоги врегульовані Законами України «Про доступ до публічної інформації», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про інформацію», «Про адміністративну процедуру», а також підзаконними актами. Екологічна інформація відноситься до публічної інформації, тому стан доступу до публічної інформації є індикатором доступу до екологічної інформації. Доступ до публічної інформації ґрунтується на принципах відкритості діяльності суб'єктів управлінських повноважень; вільного отримання та поширення інформації, крім випадків встановлених законом; рівноправності незалежно від расової приналежності; політичних, релігійних та інших переконань, статевої ознаки, етнічного та соціального походження, майнового статусу, місця проживання, мовних та інших ознак.

За Законом України «Про доступ до публічної інформації», доступ до інформації забезпечується шляхом систематичного та оперативного оприлюднення інформації в офіційних друкованих виданнях, на офіційних веб-сайтах в мережі Інтернет, на єдиному державному веб-порталі відкритих даних, на інформаційних стендах, будь-яким іншим способом, а також шляхом надання інформації за запитами на інформацію. Закон не вимагає від запитувача обґрунтовувати свою зацікавленість або мотивацію.

Відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», громадяни мають право на вільний доступ до інформації про стан навколишнього природного середовища (екологічна інформація) та вільне отримання, використання, поширення та зберігання такої інформації, за винятком обмежень, встановлених законом. Органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, діяльність яких може негативно вплинути або впливає на стан навколишнього природного середовища,

життя і здоров'я людей, зобов'язані забезпечувати вільний доступ населення до інформації про стан навколишнього природного середовища.

Для реалізації вищезазначених законів постановою Кабінету Міністрів України від 11.10.2021 № 1065 затверджено Положення про Єдину екологічну платформу «ЕкоСистема». Єдина екологічна платформа «ЕкоСистема» - загальнодержавна екологічна автоматизована інформаційно-аналітична система забезпечення доступу до екологічної інформації та електронної взаємодії між фізичними та юридичними особами з метою отримання адміністративних та інших публічних послуг у сфері охорони навколишнього природного середовища. Одним із завдань ЕкоСистеми є забезпечення громадянам можливості реалізації своїх прав у частині вільного доступу до інформації про стан навколишнього природного середовища.

За законами України «Про доступ до публічної інформації», «Про інформацію», розпорядники публічної інформації мають обов'язки:

- надавати і оприлюднювати публічну інформацію (крім спеціальних випадків, передбачених законодавством);
- визначати спеціальні структурні підрозділи або посадових осіб для організації доступу до публічної інформації, якою вони володіють;
- забезпечувати максимальне спрощення процедури подання запиту на отримання інформації;
- визначати спеціальні місця для роботи запитувачів з документами чи їх копіями, а також надавати право запитувачам робити виписки з них, фотографувати, копіювати, сканувати їх, записувати на будь-які носії інформації тощо.

Ці ж закони передбачають здійснення парламентського, громадського та державного контролю за дотриманням прав на доступ до інформації, а також юридичну відповідальність за порушення законодавства про доступ до публічної інформації.

Одним зі способів реалізації доступу до публічної інформації є універсальні рішення щодо організації офіційних вебсайтів органів влади, врегульовані відповідно до Порядку функціонування вебсайтів органів виконавчої влади, затвердженого наказом Державного комітету інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України, Державного комітету зв'язку та інформатизації України від 25.11.2002 № 327/225, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 29.12.2002 за № 1022/7310. Зокрема, універсальна модульна архітектура веб-сайту органу виконавчої влади має включати модуль системи обліку публічної інформації та модуль електронних звернень громадян. На кожному веб-сайті органу виконавчої влади передбачається місце для розміщення Державної інформаційної системи електронних звернень громадян.

Відповідно до Порядку складання, подання та опрацювання запитів на інформацію, розпорядником якої є Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, та форм для подання таких запитів, що затверджений наказом Міндовкілля від 02.12.2021 № 793, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 01.02.2022 за № 123/37459, особа, що подає запит на інформацію, має право звернутися до центральних органів виконавчої влади із запитом незалежно від того, стосується ця інформація його особисто чи ні, без пояснення причини подання запиту.

а) пункту 1 – заходи, вжиті для забезпечення того, щоб:

ііі) інформація надавалася в запитуваній формі

ВІДПОВІДЬ:

Відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації», розпорядник інформації відповідає за забезпечення діяльності структурного підрозділу або відповідальної особи з питань доступу до публічної інформації, а також за опрацювання, систематизацію, аналіз та контроль запитів на інформацію, надання консультацій під час оформлення запиту. Запит, що пройшов реєстрацію в установленому розпорядником інформації порядку, обробляється відповідальними особами з питань доступу до публічної інформації.

За цим же Законом, при оформленні письмового запиту на інформацію, у запиті має бути вказано, з-поміж іншого, загальний опис інформації або вид, назву, реквізити чи зміст документа, щодо якого зроблено запит (якщо це відомо). Зі свого боку, розпорядники інформації зобов'язані оприлюднювати форми і зразки документів, необхідних для надання послуг, правила їх оформлення; види інформації, яку зберігає розпорядник; перелік наборів даних, що оприлюднюються у формі відкритих даних. Крім того, розпорядник інформації веде систему обліку документів, де зазначається вид документа (нормативні акти, угоди, рішення, протоколи, звіти, прес-релізи), форма та місце зберігання документа. Доступ до системи обліку документів забезпечується шляхом оприлюднення на офіційних веб-сайтах суб'єктів владних повноважень такої інформації, а в разі їх відсутності - в інший прийнятний спосіб, а також надання доступу до системи за запитом. Таким чином, ці положення дозволяють громадськості розуміти та визначати, у якій формі та форматах зберігається та може бути надано певний вид публічної, в тому числі екологічної інформації.

З метою створення механізмів реалізації права громадян на доступ до публічної інформації, на виконання Указу Президента України від 05.05.2011 № 547 «Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації» та постанови Кабінету Міністрів України від 25.05.2011 № 583 «Питання виконання Закону України «Про доступ до публічної інформації» в Секретаріаті Кабінету Міністрів України, центральних та місцевих органах виконавчої влади», в Міндовкілля затверджений Порядок складання, подання та опрацювання запитів на інформацію, розпорядником якої є Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, та форм для подання таких запитів наказом Міндовкілля від 02.12.2021 № 793, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 01.02.2022 за № 123/37459. У цьому Порядку зазначено, що особі-запитувачу інформації надається можливість вибрати форму надання відповіді на його запит: поштою, електронною поштою, факсом, в усній формі.

b) заходи, вжиті для забезпечення того, щоб дотримувалися терміни, передбачені в пункті 2;

ВІДПОВІДЬ:

Цю вимогу врегульовано законодавством. Закон України «Про доступ до публічної інформації» встановлює граничний строк розгляду запитів на інформацію: розпорядник інформації має надати відповідь на запит на інформацію не пізніше п'яти робочих днів з дня отримання запиту. У разі якщо запит стосується надання великого обсягу інформації або потребує пошуку інформації серед значної кількості даних, розпорядник інформації може продовжити строк розгляду запиту до 20 робочих днів з обґрунтуванням такого продовження. Про продовження строку розпорядник інформації має повідомити запитувача в письмовій формі не пізніше п'яти робочих днів з дня отримання запиту.

c) пункти 3 і 4 - заходи, вжиті:

i) для того, щоб були передбачені винятки з правила щодо вимоги про надання інформації за запитом;

ii) для забезпечення застосування критерію зацікавленості громадськості, зазначеного в кінці пункту 4;

ВІДПОВІДЬ:

Закон України «Про доступ до публічної інформації» врегульовує питання, що стосуються відмови та відстрочки в задоволенні запиту на інформацію. Визначено перелік підстав для відмови, у тому числі, якщо розпорядник інформації не володіє інформацією, щодо якої зроблено запит або якщо інформація належить до категорії інформації з обмеженим доступом. Водночас, якщо розпоряднику інформації за статусом або характером діяльності відомо або має бути відомо, хто нею володіє, то він зобов'язаний направити цей запит належному розпоряднику інформації та одночасно повідомити про це запитувача. У згаданому Законі визначено вимоги до змісту рішення про відмову, зокрема, рішення має включати

мотивовану підставу відмови та порядок її оскарження. Врегульовано підстави для відстрочки в задоволенні запиту на інформацію і вимоги до рішення про відстрочку.

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів у зв'язку з прийняттям Закону України «Про інформацію» (у новій редакції) та Закону України «Про доступ до публічної інформації» надалі розвиває механізми забезпечення відкритості органів влади. Громадяни отримали доступ до публічної інформації місцевих органів влади, у тому числі до протоколів сесій місцевих рад, до матеріалів генеральних планів населених пунктів та статистичної інформації та доступ на засідання парламенту. Також врегульовано питання щодо застосування відповідно до вимог закону грифу «Для службового користування» або інших грифів, які передбачають обмеження доступу до інформації, що міститься в документі. Також встановлена відповідальність посадових осіб за порушення законодавства України про доступ до публічної інформації та введені адміністративні штрафи стосовно посадових осіб за неправомірну відмову в задоволенні запиту на інформацію, затримки з наданням відповіді або надання завідомо недостовірної інформації.

Особливі випадки відмови у задоволенні запиту на екологічну інформацію передбачені Законом України «Про Червону книгу України»: у задоволенні запиту на екологічну інформацію може бути відмовлено, якщо її оприлюднення може негативно вплинути на місця розмноження тварин і рослин під особливою охороною держави, а саме: не допускається оприлюднення відомостей про точне місце перебування (зростання) об'єктів Червоної книги України та інших відомостей про них, якщо це може призвести до погіршення умов охорони та відтворення цих об'єктів.

д) пункт 5 - заходи, вжиті для забезпечення того, щоб державний орган, що не володіє запитуваною екологічною інформацією, вживав необхідних заходів

ВІДПОВІДЬ:

Закон України «Про доступ до публічної інформації» визначає, що у разі, якщо розпоряднику інформації за статусом або характером діяльності відомо або має бути відомо, хто нею володіє, то він зобов'язаний направити цей запит належному розпоряднику з одночасним повідомленням про це запитувача. Визначено вимоги до змісту рішення з відмовою, у тому числі воно має включати мотивовану підставу відмови та порядок її оскарження. Також врегульовано підстави для відстрочки у задоволенні запиту на інформацію і вимоги до рішення про відстрочку.

е) пункт 6 - заходи, вжиті для забезпечення виконання вимоги, що стосується відділення відповідної інформації і надання інформації

ВІДПОВІДЬ:

За Законом України «Про доступ до публічної інформації», обмеженню доступу підлягає інформація, а не документ. Якщо документ містить інформацію з обмеженим доступом, для ознайомлення надається інформація, доступ до якої необмежений.

Додаткові заходи, що регулюють це питання, також передбачені частиною восьмої статті 4 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»: у виняткових випадках, якщо документація щодо планованої діяльності чи звіт з оцінки впливу на довкілля містять конфіденційну інформацію суб'єкта господарювання, така інформація за обґрунтованою заявою суб'єкта господарювання відокремлюється, а решта інформації надається для ознайомлення громадськості. При цьому інформація, що стосується впливу на довкілля, у тому числі про кількісні та якісні показники викидів і скидів, фізичні та біологічні фактори впливу, використання природних ресурсів та управління відходами, є відкритою і доступ до неї не може бути обмежений.

ф) пункт 7 - заходи, вжиті для забезпечення того, щоб відмови в наданні інформації надавалися у встановлені строки та з дотриманням інших вимог, що стосуються таких відмов.

ВІДПОВІДЬ:

Закон України «Про доступ до публічної інформації» встановлює чітке регулювання щодо відмови в задоволенні запиту на інформацію. Так, запити на інформацію можуть подаватися в усній, письмовій чи іншій формі (поштою, факсом, телефоном, електронною поштою) на вибір запитувача. Однак, відмова в задоволенні запиту на інформацію надається лише в письмовій формі. Закон встановлює вимоги до змісту рішення про відмову, зокрема, рішення має включати мотивовану підставу відмови та порядок її оскарження. Відповідь про відмову має надаватися з дотриманням граничного строку для відповіді на запит на інформацію, тобто, не пізніше п'яти робочих днів з дня отримання запиту або (у разі якщо запит стосується надання великого обсягу інформації або потребує пошуку інформації серед значної кількості даних) до 20 робочих днів з обґрунтуванням такого продовження. Про продовження строку розпорядник інформації повідомляє запитувача в письмовій формі не пізніше п'яти робочих днів з дня отримання запиту.

Відстрочка в задоволенні запиту на інформацію допускається в разі, якщо запитувана інформація не може бути надана для ознайомлення в передбачені цим Законом строки у разі настання обставин непереборної сили. Рішення про відстрочку доводиться до відома запитувача у письмовій формі з роз'ясненням порядку оскарження прийнятого рішення, в тому числі, у рішенні про відстрочку має бути зазначено причини, у зв'язку з якими запит на інформацію не може бути задоволений у встановлений цим Законом строк.

г) пункт 8 - заходи, вжиті для забезпечення дотримання вимог, що стосуються справляння плати

ВІДПОВІДЬ:

Відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації» до публічної інформації у формі відкритих даних надається безоплатний доступ. Інформація на запит також надається безкоштовно.

Разом з тим, відповідно до цього ж Закону, якщо для задоволення запиту на інформацію потрібне виготовлення копій документів обсягом більш як 10 сторінок, то запитувач зобов'язаний відшкодувати фактичні витрати на копіювання та друк. Для врегулювання плати за понесені витрати у цьому випадку наказом Міндовкілля від 19.08.2020 № 43, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 22.10.2020 за № 1041/35324 затверджено Розмір фактичних витрат на копіювання або друк документів, що надаються за запитом на інформацію, та Порядок відшкодування цих витрат. Порядок визначає механізм відшкодування запитувачами інформації фактичних витрат на копіювання або друк документів, що надаються Міндовкілля та центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через міністерство, за запитом на інформацію. Відповідно до законодавства, наказ, як і інші нормативно-правові акти міністерств, оприлюднюється державною мовою на офіційному веб-сайті міністерства. Розмір плати регулюється урядовим документом – постановою Кабінету Міністрів України від 13.07.2011 № 740 «Про затвердження граничних норм витрат на копіювання або друк документів, що надаються за запитом на інформацію». Вартість плати за виготовлення однієї сторінки прив'язана до розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб на дату копіювання або друку документів. Якщо розпорядник інформації не встановив розміру плати за копіювання або друк, інформація надається безкоштовно.

При наданні особі інформації про неї та інформації, що становить суспільний інтерес, плата за копіювання та друк не стягується, крім випадків надання інформації у сфері реєстрації викидів та перенесення забруднювачів і відходів, що здійснюється в порядку, визначеному Законом України «Про доступ до публічної інформації».

VIII. Перешкоди, що виникли при реалізації статті 4

Вкажіть будь-які перешкоди, що виникли при реалізації положень будь-якого з пунктів статті 4

ВІДПОВІДЬ:

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» визначає, що одним з основних джерел екологічної інформації є дані моніторингу довкілля. Також Законом визначено, що органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, діяльність яких може негативно вплинути або впливає на стан навколишнього природного середовища, життя і здоров'я людей, зобов'язані забезпечувати вільний доступ населення до інформації про стан навколишнього природного середовища.

Однак, інституційні механізми щодо забезпечення моніторингу довкілля, а також забезпечення органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями доступу до екологічної інформації недостатньо розвинені. Інформація про стан повітря, вод і ґрунтів, біорізноманіття, отримана в результаті здійснення відповідних видів моніторингу довкілля, є на даний час недостатньою, не завжди є вчасною та адекватною.

Для розв'язання цієї проблематики, розпочато реформу державної системи моніторингу довкілля, прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля». На виконання цього Закону розробляються нові підзаконні акти, що мають врегулювати порядок здійснення окремих видів моніторингу, а також особливості здійснення спостережень за станом довкілля на місцевому рівні.

В умовах воєнного стану в Україні виникають обмеження у доступі до публічної інформації. Органи влади обмежують доступ до ряду даних з метою захисту національної безпеки та оборони, хоча екологічна інформація залишається відкритою.

Заходи безпеки щодо нерозголошення інформації в Україні в умовах воєнного стану визначаються на розсуд розпорядників такої інформації, а будь-яке обмеження доступу до даних та інформації здійснюється на підставі трискладового механізму перевірки публічної інформації на наявність інформації з обмеженим доступом, як визначено у частині другій статті 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації», а саме, обмеження доступу до інформації здійснюється відповідно до закону при дотриманні сукупності таких вимог:

1) виключно в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи кримінальним правопорушенням, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя;

2) розголошення інформації може завдати істотної шкоди цим інтересам;

3) шкода від оприлюднення такої інформації переважає суспільний інтерес в її отриманні.

IX. Додаткова інформація про практичну реалізацію загальних положень статті 4

Надайте додаткову інформацію про практичну реалізацію загальних положень статті 4, що стосуються доступу до інформації, наприклад, про те, чи існують які-небудь статистичні дані стосовно кількості поданих запитів, кількості відмов та підстав для таких відмов.

ВІДПОВІДЬ:

Екологічна інформація відноситься до публічної інформації, якою володіють розпорядники інформації в Україні. Таким чином, стан і тенденції у сфері доступу до публічної інформації є індикаторами доступу до екологічної інформації.

Секретаріатом Кабінету Міністрів України на постійній основі проводиться аналіз роботи органів виконавчої влади в частині розгляду запитів на доступ до публічної інформації.

Підсумки роботи із запитами на інформацію, що надійшли на адресу Секретаріату Кабінету Міністрів України з 09.05.2011 по 30.09.2024, оприлюднено на офіційному вебсайті Кабінету Міністрів України. <https://www.kmu.gov.ua/gromadskosti/dostup-do-publichnoyi-informaciyi/zviti-pro-nadhodzhennya-zapitiv/2024-rik/pidsumky-roboty-iz-zapytamy-na-informatsiiu-shcho-nadiishly-na-adresu-sekretariatu-kabinetu-ministriv-ukrainy-z-9-travnia-2011-roku-po-30-veresnia-2024-roku>.

Запити на екологічну інформацію становили 0,9% від загальної кількості всіх запитів до Секретаріату Кабінету Міністрів України. Після розгляду запитів реалізуються такі заходи, як: підготовка відповідей в межах компетенції Секретаріату Кабінету Міністрів України; спрямування запиту належним розпорядникам відповідної публічної інформації для підготовки відповіді, з одночасним інформуванням запитувача; підготовка роз'яснень про відстрочку відповідно до законодавства.

Окремо слід зазначити, що в Україні прийняті національні стандарти у сфері екологічної інформації, що гармонізовані з європейськими та міжнародними стандартами, а саме: ДСТУ EN ISO 14063:2021 Екологічне управління. Обмінювання екологічною інформацією. Настанови та приклади, що набрав чинності з 01.09.2022, та ДСТУ ISO 14033:2020 (ISO 14033:2019, IDT) Екологічне управління. Кількісна екологічна інформація, що набрав чинності з 01.10.2021. Національні стандарти є добровільними для застосування підприємствами, установами та організаціями.

X. Адреси вебсайтів, що стосуються реалізації статті 4

Вкажіть адреси відповідних вебсайтів, якщо такі є:

Єдина екологічна платформа та екологічна автоматизована інформаційно-аналітична система забезпечення доступу до екологічної інформації «ЕкоСистема» – <https://eco.gov.ua/>

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України - доступ до публічної інформації – <https://mepr.gov.ua/gromadyanam/dostup-do-publichnoyi-informatsiyi/>

Веб-портал Державного агентства водних ресурсів України «Моніторинг та екологічна оцінка водних ресурсів України» – <http://monitoring.davr.gov.ua/EcoWaterMon/GDKMap/Index>

Геопортал Ліси України, за підтримки Державного агентства лісових ресурсів України – <https://forestry.org.ua/>

Онлайн платформа Ініціативи щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях – <https://eiti.gov.ua/>

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини – <https://www.ombudsman.gov.ua/uk/pravo-na-zvernennya-ta-oderzhannya-publichnoyi-informaciyi>

SaveEcoBot – <https://www.saveecobot.com/>

XI. Законодавчі, нормативні та інші заходи щодо реалізації положень статті 5, що стосуються збору і поширення екологічної інформації

Перерахуйте законодавчі, нормативні та інші заходи щодо реалізації положень статті 5, що стосуються збору і поширення екологічної інформації.

Поясніть, яким чином реалізуються положення кожного пункту статті 5.

а) пункт 1 – вжиті заходи щодо забезпечення того, щоб:

і) державні органи володіли екологічною інформацією та постійно поновлювали її;

ВІДПОВІДЬ:

Законодавчі положення щодо збору і поширення екологічної інформації закладені законами України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про охорону навколишнього природного середовища».

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» покладає на органи державної влади та на органи місцевого самоврядування обов'язок із забезпечення систематичного та оперативного інформування населення, підприємств, установ та організацій про стан навколишнього природного середовища. На Міндовкілля як центральний орган виконавчої влади у сфері охорони довкілля покладено обов'язок зі створення і забезпечення роботи мережі загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення доступу до екологічної інформації. З цієї метою створена та функціонує єдина екологічна платформа «ЕкоСистема».

Також Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» визначає деякі інші обов'язки органів влади щодо збору та поширення екологічної інформації, щодо підготовки щорічної Національної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Україні та її розміщення в системі Інтернет; щорічного інформування місцевими органами виконавчої влади населення та органів місцевого самоврядування про стан навколишнього природного середовища відповідних територій.

За порушення права на інформацію та права на звернення, у тому числі неоприлюднення інформації, обмеження доступу до інформації у порушення Закону, інше обмеження права на вільний доступ до екологічної інформації передбачена адміністративна відповідальність відповідно до статті 212-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення, а якщо при цьому має місце зловживання владою або службовим становищем, якщо воно завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян або державним чи громадським інтересам, або інтересам юридичних осіб, або приховування або перекручення відомостей про екологічний стан, що негативно впливає на здоров'я людей, рослинний та тваринний світ, або про стан захворюваності населення в районах з підвищеною екологічною небезпекою - встановлюється відповідно до Кримінального кодексу України (ст.364, 238).

Для забезпечення безумовного виконання органами виконавчої влади Закону України «Про доступ до публічної інформації», прийнято Указ Президента України від 05.05.2011 № 547/2011 «Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації», що визначає фінансові, організаційні, розпорядчі заходи для цих цілей, а також покладає персональну відповідальність на керівників центральних і місцевих органів виконавчої влади за забезпечення належного виконання вимог Закону.

Для збору, обробки, збереження та аналізу інформації про стан довкілля і прийняття на цій основі ефективних управлінських рішень в Україні, відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», передбачене створення системи державного моніторингу навколишнього природного середовища. Правові норми функціонування системи нині врегульовані окремою урядовою постановою, однак, зараз здійснюється реформування цієї системи. Відповідно до Указу Президента України від 23.03.2021 № 111 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 23.03.2021 «Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації», Кабінету Міністрів України доручено створити систему державного моніторингу довкілля з використанням технологій дистанційного зондування Землі, контролю космічного простору, геофізичних, геоінформаційних технологій.

Таким чином, для виконання підпункту а пункту 1 ст.5 Конвенції, вжито належних законодавчих заходів, проте, інституційна спроможність зі збирання та оновлення екологічної інформації залишається недостатньою.

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних» розпорядники інформації зобов'язані надавати публічну інформацію у формі відкритих даних на запит, оприлюднити та регулярно оновлювати її на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних і на своїх веб-сайтах. Однак, для забезпечення державними органами збору деяких видів екологічної інформації, все ще існує значний дефіцит кадрових, технічних та фінансових ресурсів.

Зокрема, недостатньо розвинені інституційні механізми організації та здійснення моніторингу довкілля, а також доступу до екологічної інформації органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, не у повній мірі збираються та оприлюднюються набори відкритих даних, визначені постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 № 835 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних». Недостатньо вчасної та адекватної інформації про стан повітря, вод і ґрунтів, біорізноманіття, отриманої в результаті здійснення відповідних видів моніторингу довкілля.

З метою розв'язання цих проблем, прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля» та розробляються підзаконні акти.

Прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 25.10.2024 № 1213 «Деякі питання інформаційних потреб управління в галузі охорони навколишнього природного середовища», якою визначено інформаційні потреби державного управління у сфері охорони довкілля, забезпечення яких має стати одним з пріоритетів реформи системи моніторингу довкілля.

20.09.2022 прийнято Закон України «Про Національний реєстр викидів та перенесення забруднювачів», на виконання вимог Протоколу про реєстри викидів та перенесення забруднювачів та Регламенту Європейського Союзу 166/2006. Закон набрав чинності 08.10.2023. До набрання чинності Законом, прийняті необхідні для його реалізації нормативно-правові акти, якими затверджено Порядок ведення реєстру, вимоги до звіту уповноваженого органу, форма звіту оператора та форми протоколу та постанов про розгляд справ про правопорушення. Реєстр функціонує як один з багатьох зручних онлайн-сервісів на Єдиній екологічній платформі «ЕкоСистема».

В зв'язку з воєнним станом, запровадженим в Україні в 2022 році, Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України за підтримки міжнародних партнерів та Міністерства цифрової трансформації України запустило офіційний онлайн-ресурс «ЕкоЗагроза». «ЕкоЗагроза» - це стандартизована система для автоматичного збору та фіксації інформації про екологічні загрози в режимі реального часу, з географічною прив'язкою до місцевості. На етапі обробки інформації з мобільного додатку «ЕкоЗагроза» або її веб-версії проходить автоматичний розрахунок впливу на довкілля, параметри та категорії розрахунків постійно оновлюються та розширюються.

Після обробки інформації в системі формуються відповідні розділи дашбордів для інформування населення про стан довкілля, офіційні застереження та вказівки від Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України та показники ліквідації наслідків загроз в режимі реального часу.

Система також передбачає визначення відповідального органу виконавчої влади за усунення наслідків екологічних загроз та відслідковування даного процесу у режимі реального часу (додавання фото відновленої території або ліквідованої загрози).

У серпні 2024 року прийнято Закон України «Про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення» (вступає в дію 08.08.2025), яким передбачено громадське обговорення у процесі видачі інтегрованого довкілцевого дозволу. Зокрема, статтею 26 цього Закону визначено, що інформація та документи, внесені до Єдиного державного реєстру інтегрованих довкілцевих дозволів, є відкритими, вільний доступ до них забезпечується через засоби Реєстру, вони також оприлюднюються і регулярно оновлюються держателем Реєстру у формі відкритих даних на вебпорталі Реєстру та на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних.

Відповідно до статті 66 Закону України «Про забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією», який 29.06.2024 введений в дію, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері забезпечення хімічної безпеки, забезпечує громадян України, а також іноземців та осіб без громадянства додатковою інформацією про хімічну продукцію, яка надається на ринку, та інструкціями з користування

інформаційною системою у сфері забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією у зрозумілій для сприйняття громадськістю формі в електронному вигляді.

Крім того, статтею 67 зазначеного закону також передбачений доступ громадськості до інформації у сфері забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією, а саме громадяни України, а також іноземці та особи без громадянства та їх об'єднання забезпечуються відкритим доступом в електронному вигляді до інформації, яка міститься в Інформаційній системі забезпечення хімічної безпеки та не є інформацією з обмеженим доступом, відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Постановою Кабінету Міністрів України від 21.06.2024 № 736 затверджено Порядок створення та адміністрування Інформаційної системи забезпечення хімічної безпеки. Інформаційна система буде створена як частина Єдиної екологічної платформи «ЕкоСистема» і забезпечить відкритий доступ для громадськості до інформації про: хімічну продукцію, її обсяги поставок на ринок та небезпечні властивості; потенційні ризики використання хімічних речовин та заходи безпеки; виробників, імпортерів, постачальників хімічної продукції; хімічні інциденти та виявлені загрози хімічній безпеці.

У сфері управління лісами вдосконалюються методи отримання екологічної інформації про ліси. Зокрема, дистанційне зондування визначено як важливий метод інвентаризації лісів, їх моніторингу, особливо в умовах воєнного стану, а також при здійсненні відновлення лісів, з цією метою застосовано досвід німецької національної інвентаризації лісів за допомогою високоточних супутникових зображень Sentinel 2.

а) пункт 1 – вжиті заходи щодо забезпечення того, щоб:

ii) було гарантовано належне надходження інформації в державні органи

ВІДПОВІДЬ:

Одним із механізмів забезпечення надходження в державні органи інформації про заплановані та здійснювані заходи, які можуть істотно впливати на навколишнє середовище, є процедури про оцінку впливу на довкілля та про стратегічну екологічну оцінку, передбачені однойменними Законами України. Інформування органів влади про а) плановану діяльність, що передбачає значні втручання у довкілля, а також про б) програми і плани зі значними наслідками для довкілля, включаючи здоров'я населення, реалізується за допомогою спеціально створених з цією метою державних електронних засобів, а саме, Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля та Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки.

У процесі оцінки проектів господарської діяльності, а також під час розробки програм та планів, наслідки реалізації яких матимуть вплив на довкілля і здоров'я населення, у тому числі цільових екологічних програм (програм, що включають заходи з охорони довкілля, екологічної безпеки, пом'якшення зміни клімату та адаптації до її наслідків, раціонального використання і відтворення природних ресурсів), відповідно до законодавства, залучається громадськість.

Міндовкілля має можливість вивчати проекти державних цільових програм у частині екологічних питань (заходів) та питань, що стосуються видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля і підлягають оцінці впливу на довкілля, коли розробник програми направляє її на погодження відповідно до процедури, передбаченої урядовою постановою.

У процесі виконання державної цільової програми, її замовник має розмішувати на своєму вебсайті інформацію про хід виконання програми, як, зокрема, передбачено постановою Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 № 106 «Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм». Проте, фактична реалізація цієї норми є недостатньою: інформація про хід виконання програм часто відсутня, несвоєчасна, неповна або надається лише за запитом.

У порядку здійснення державних статистичних спостережень, Державна служба статистики України здійснює збирання та аналіз звітності про витрати на охорону

навколишнього природного середовища за видами природоохоронних заходів, а також про деякі заходи, пов'язані з охороною довкілля, зокрема, про облік, добування та розведення мисливських тварин, про відтворення та захист лісів, ін.

а) пункт 1 – вжиті заходи щодо забезпечення того, щоб:

iii) у разі надзвичайних обставин відповідна інформація поширювалася негайно і без затримки

ВІДПОВІДЬ:

Відповідні норми щодо негайного інформування населення про надзвичайні екологічні ситуації передбачені у Кодексі цивільного захисту України та Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища». Так, у Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища» таке негайне інформування є одним з обов'язків органів влади щодо збору та поширення екологічної інформації.

З метою оповіщення населення про загрозу та виникнення надзвичайних ситуацій, своєчасне та достовірне інформування про фактичну обстановку і вжиті заходи, функціонує єдина державна система цивільного захисту. Її роботу організовує Державна служба з надзвичайних ситуацій України. У статті 31 Кодексу цивільного захисту України визначено, що органи управління цивільного захисту зобов'язані надавати населенню через медіа оперативну та достовірну інформацію, а саме відомості про надзвичайні ситуації, що прогножуються або виникли, з визначенням їх класифікації, меж поширення і наслідків, а також про способи та методи захисту від них, а також про свою діяльність з питань цивільного захисту, у тому числі в доступній для осіб з порушеннями зору та слуху формі.

Органи управління цивільного захисту зобов'язані сприяти медіа у наданні населенню оперативних відомостей. Оприлюднення інформації про наслідки надзвичайної ситуації здійснюється відповідно до законодавства про інформацію.

Відповідно до Положення про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11, для оповіщення та інформування органів влади та населення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій, а також інформування про дії у можливій зоні надзвичайної ситуації, мають функціонувати: на державному рівні - загальнодержавна автоматизована система централізованого оповіщення; а на регіональному та місцевому рівнях - автоматизовані системи централізованого оповіщення відповідного рівня. На об'єктах підвищеної небезпеки, відповідно до Кодексу цивільного захисту України, мають функціонувати автоматизовані системи раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення, а в населених пунктах, а також місцях масового перебування людей - сигнально-гучномовні пристрої та електронні інформаційні табло для передачі інформації. Для врегулювання питань щодо оповіщення, діє Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та організації зв'язку у сфері цивільного захисту, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 27.09.2017 № 733.

01.12.2022 прийнято Закон України «Про забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією». Статтею 21 зазначеного закону визначено, що до повноважень органів місцевого самоврядування належать, в тому числі надання засобам масової інформації та громадським об'єднанням інформації про небезпечні хімічні речовини, що виробляються та використовуються в межах території відповідної територіальної громади, у тому числі про випадки несанкціонованого та аварійного викиду хімічних речовин у довкілля та вжиті заходи реагування.

б) пункт 2 – вжиті заходи щодо забезпечення: надання громадськості достатньої інформації про види та обсяги екологічної інформації, яка є у розпорядженні відповідних державних органів, основні умови, за яких така інформація може надаватися, і доступ до неї, а також про процес її отримання

ВІДПОВІДЬ:

Відповідні норми врегульовано законами України «Про доступ до публічної інформації», «Про інформацію», «Про охорону навколишнього природного середовища» та іншим законодавством.

Основними джерелами екологічної інформації є дані моніторингу довкілля, кадастрів природних ресурсів, реєстри, автоматизовані бази даних, архіви, а також довідки, що видаються органами державної влади, місцевого самоврядування та ін. На суб'єктів владних повноважень покладено обов'язок призначати спеціальні підрозділи або відповідальних осіб для забезпечення доступу до інформації.

Розпорядники публічної інформації зобов'язані оприлюднювати види інформації, яким володіють, та систему обліку такої інформації, умови отримання послуг, що надаються цими органами, порядок складання запиту на інформацію та ін. Структурний підрозділ або відповідальні особи з питань доступу до публічної інформації, спеціально визначені розпорядником, надають консультації під час оформлення запиту на інформацію.

Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 № 835, регулює механізм публікації інформації у формі відкритих даних. Публікація наборів даних у сфері екології та захисту навколишнього природного середовища є одним з пріоритетних напрямів реалізації державної політики у сфері відкритих даних.

Оприлюднення та оновлення відкритих даних здійснюється на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних - data.gov.ua. Вебпортал включає у себе реєстр оприлюднених наборів даних, а кожен набір відкритих даних включає: Реєстр наборів даних, що перебувають у володінні розпорядника інформації; Звіти, у тому числі щодо задоволення запитів на інформацію; Переліки нормативно-правових актів, прийнятих розпорядником інформації, проекти нормативно-правових актів, переліки регуляторних актів, відкриті дані, розпорядником яких є Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, Міністерство аграрної політики України, Міністерство економіки України, Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство енергетики України, Міністерство розвитку громад та територій України, Державна служба морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства України, Державна служба України з безпеки на транспорті, Державна служба геології та надр України та інші центральні органи виконавчої влади, місцеві органи виконавчої влади (місцеві держадміністрації), Український гідрометеорологічний центр, деякі державні підприємства, а також органи місцевого самоврядування.

Для оцінки стану виконання розпорядниками інформації вимог щодо оприлюднення відкритих даних, прийнято Порядок щорічної оцінки стану оприлюднення та оновлення відкритих даних розпорядниками інформації на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 № 409. Щороку Мінцифри проводить опитування розпорядників інформації, які надсилають для цього заповнені картки. За результатами оцінки, Мінцифри із залученням інститутів громадянського суспільства та представників громадськості готує звіт щодо стану оприлюднення і оновлення відкритих даних та формує рейтинг розпорядників інформації. Звіт та рейтинг оприлюднюються на Єдиному вебпорталі відкритих даних та на офіційному вебсайті Мінцифри.

Велика кількість даних із державних реєстрів включена до наборів відкритих даних, зокрема, щодо дозволів виданих у сфері охорони довкілля, об'єктів підвищеної небезпеки, небезпечних факторів, пестицидів і агрохімікатів, здійснення операцій з відходами, ліцензій на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами, відомості і дані з кадастру родовищ, кадастру водних ресурсів, земельного кадастру, лісового кадастру та ін. Державні реєстри у сфері охорони довкілля та використання природних ресурсів також оприлюднені на єдиній екологічній платформі «ЕкоСистема».

Створено вебпортали Кабінету Міністрів України і всіх центральних органів виконавчої влади, а також на виконання доручення Прем'єр-Міністра України, створені офіційні

сторінки міністрів в соціальних мережах (Facebook), а також Громадські ради при Кабінеті Міністрів України, центральних органах виконавчої влади, у тому числі і при Міндовкілля.

Закон України «Про інформацію» визначає, що інформація про стан довкілля, крім інформації про місце розташування військових об'єктів, не може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом, і відносить до інформації про стан довкілля, у тому числі, відомості та/або дані про фактори, що впливають або можуть впливати на складові довкілля (речовини, енергія, шум і випромінювання, а також діяльність або заходи, включаючи адміністративні, угоди в галузі навколишнього природного середовища, політику, законодавство, плани і програми).

При цьому зауважуємо, що у частині другій статті 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації» передбачено, що обмеження доступу до інформації здійснюється відповідно до закону при дотриманні сукупності таких вимог:

1) виключно в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя;

2) розголошення інформації може завдати істотної шкоди цим інтересам;

3) шкода від оприлюднення такої інформації переважає суспільний інтерес в її отриманні.

З аналізу наведених норм вбачається, що інформація, зокрема про місце розташування військових об'єктів, підлягає обмеженню в доступі у разі якщо розголошення запитуваної інформації може завдати істотної шкоди захищеному інтересу (з указанням якого саме) і ця шкода переважає суспільний інтерес в отриманні інформації.

Таким чином, в умовах правового режиму воєнного стану право на доступ та поширення інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту не може підлягати жодним обмеженням, крім інформації про місце розташування військових об'єктів, а своєчасне оприлюднення такої інформації у формі відкритих даних сприятиме захисту навколишнього середовища, виявленню завданої або можливої шкоди екології, обізнаності суспільства про дійсний стан довкілля та чинники, які на нього впливають.

Високий суспільний інтерес до екологічної інформації, на жаль, не враховує значення безпеки її розкриття. Уряд України вживає законних заходів відповідно до воєнного стану, щоб гарантувати, що всі залучені до заходів безпеки та розуміють важливість того, як інформація, що потрапляє до агресора, може бути жорстко використана проти людства. Україна стикаємося з цими викликами щодня, тому що ворог дізнається про розташування підприємств, їхні потужності та інші важливі дані, які можуть бути використані для знищення критичної інфраструктури України.

Наразі заходи безпеки щодо нерозголошення інформації в країні визначаються на розсуд власників такої інформації, а будь-яке обмеження доступу до даних здійснюється відповідно до механізму перевірки публічної інформації на наявність закритої інформації (трьохскладовий тест), затвердженого частиною другою статті 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації».

В умовах воєнного стану багато державних сервісів призупинили роботу або працюють з обмеженнями через загрозу національній безпеці та відсутність можливості для належного функціонування. Відповідно до Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» № 64/2022, у зв'язку із воєнним станом тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану, можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини і громадянина, передбачені статтями 30–34, 38, 39, 41–44, 53 Конституції України, для здійснення заходів правового режиму воєнного стану, передбачених Законом України «Про правовий режим воєнного стану».

Зазначені конституційні обмеження права особи збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію узгоджуються з положеннями пункту 2 статті 29 Загальної

декларації прав людини 1948 року. З огляду широкомасштабного вторгнення військ російської федерації на територію України, основними підставами для обмеження такого права слід вважати «захист інтересів національної безпеки та територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам».

Водночас, право на доступ до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту не може підлягати обмеженням в умовах воєнного стану. Однак, стаття 13 Закону України «Про інформацію» передбачає виняток із зазначеного переліку, відповідно до якого обмеженню може підлягати інформація про місце розташування військових об'єктів.

Проте, у роз'ясненнях Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, що здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина, міститься рекомендація: право на доступ та поширення інформації про стан довкілля та якість харчових продуктів рекомендується не обмежувати, оскільки своєчасне доведення такої інформації до громадськості може врятувати життя та здоров'я громадян, а також запобігти або відвернути інші негативні наслідки для довкілля.

В цілому, законодавство чітко визначає обов'язки органів влади щодо публічної інформації: розпорядники інформації зобов'язані забезпечувати доступ до публічної інформації, оприлюднювати інформацію, що належить до відкритих даних та перебуває в їх володінні, а також регулярно оновлювати її. Періодичність оновлення залежить від набору даних і може коливатися від кількох разів на день (для автоматичного оновлення з використанням прикладного програмування) до щороку.

Однак, законодавство не встановлює чіткового обов'язку та відповідальності органів влади щодо повного та своєчасного збирання усієї тієї екологічної інформації, якою вони мають володіти відповідно до своїх повноважень. Через нестачу ресурсів, слабку інституційну спроможність та фінансові механізми, а також нечіткий розподіл функцій щодо збирання певних наборів екологічної інформації (за винятком наборів відкритих даних), не уся інформація, визначена у законах як екологічна інформація, збирається органами влади. Проблему нестачі даних та інформації про стан довкілля має розв'язати реформа системи моніторингу довкілля, що запроваджується із прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля». Закон прийнято, але він почне діяти через шість місяців з дня скасування чи припинення воєнного стану в Україні.

Правові засади регулювання та організації збирання, розкриття та поширення інформації з метою забезпечення прозорості у видобувних галузях визначені в Законі України «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях». Метою розкриття інформації у видобувних галузях є надання громадськості доступу до повної та об'єктивної інформації щодо платежів суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях, на користь отримувачів платежів, створення передумов для суспільно відповідального використання такими суб'єктами корисних копалин загальнодержавного значення, а також для суспільного ознайомлення та обговорення питань, пов'язаних із використанням та управлінням державою і територіальними громадами корисними копалинами загальнодержавного значення, із зазначенням даних про екологічні податки і платежі.

Крім того, в 2022 році був прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях», який враховує оновлений Стандарт Ініціативи прозорості у видобувних галузях.

Також, з 2021 року у тестовому режимі працює онлайн-платформа Ініціативи щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях (<https://eiti.gov.ua/>). За результатами аналізу функціонування такої системи розпочалася робота з удосконалення процесу подання компаніями звітів, створення аналітичних модулів онлайн-платформи, а також налагодження електронного обміну інформацією з Державною податковою службою України, Держгеонадрами та іншими органами влади. У 2021 і 2022 роках дані компаній для звітів

Ініціативи щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях за 2020 і 2021 роки збиралися в електронному форматі. У зв'язку із запровадженням воєнного стану в Україні довелося суттєво обмежити доступ до інформації на публічній частині платформи.

Міндовкілля продовжує працювати над Державним кадастром територій та об'єктів природно-заповідного фонду України - системою, що містить оцифровану інформацію про природоохоронні території України. Призначення Кадастру – забезпечити відкритий доступ до публічної інформації про природоохоронні території. З міркувань національної безпеки та відповідно до діючих вимог законодавства, наразі доступ до публічної частини Кадастру на національній онлайн-платформі «ЕкоСистема» обмежений. По завершенню воєнного стану, інформація стане відкритою. Наразі працівниками парків і заповідників, які перебувають у сфері управління Міністерства, до Кадастру внесено понад 4000 видів флори і фауни; завантажено до архівної документації 40% літописів природи; заповнюється інформація про еколого-туристичні маршрути та екологічні стежки.

Кожен зможе отримати актуальну інформацію про територію чи об'єкт природно-заповідного фонду в режимі реального часу: про місце розташування, межі, правовстановлюючі документи на земельні ділянки, про охоронні та функціональні зони, їх режим використання, переглянути рішення про створення/розширення об'єкта ПЗФ, дані про біорізноманіття, звітну інформацію про діяльність служби охорони установи природно-заповідного фонду тощо.

с) пункт 3 – вжиті заходи щодо забезпечення поступового збільшення обсягу екологічної інформації в електронних базах даних, які є легкодоступними для громадськості через публічні мережі зв'язку

ВІДПОВІДЬ:

Одним з ключових заходів із забезпечення легкодоступності екологічної інформації через публічні мережі зв'язку є законодавче визначення публічної інформації, що публікується на державному вебпорталі відкритих даних. Питання щодо оприлюднення відкритих даних регулюються Положенням про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 № 835. Розпорядники публічної інформації зобов'язані не лише оприлюднювати всю інформацію у формі відкритих даних, яка перебуває в їх володінні, але й регулярно її оновлювати. Функціонування єдиного державного вебпорталу відкритих даних забезпечується Міністерством цифрової трансформації України. Разом з тим, як зазначалося вище, слабка інституційна спроможність та значний дефіцит ресурсів призводять до того, що є прогалини в екологічній інформації, в тому числі у формі відкритих даних, що збирається органами влади та підприємствами, установами та організаціями у їхньому підпорядкуванні. Для збільшення обсягу екологічної інформації, що збирається, реалізується реформа державної системи моніторингу довкілля.

Обов'язок щодо публічного та відкритого доступу до усіх нормативно-правових, регуляторних актів органів державної влади, а також проєктів нормативно-правових актів, в тому числі стратегій, програм та планів, підготовлених органами державної влади для проведення публічних консультацій, визначено Регламентом Кабінету Міністрів України, законами України «Про центральні органи виконавчої влади», «Про доступ до публічної інформації». Акти і проєкти актів оприлюднюються на офіційному вебпорталі парламенту України <https://www.rada.gov.ua/>, офіційному вебсайті Кабінету Міністрів України (Єдиному вебпорталі органів виконавчої влади), а також на офіційних вебсайтах відповідних розробників - секторальних міністерств тощо. До прикладу, оприлюднено нещодавно схвалену Стратегію формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/483-2024-%D1%80#Text>).

На цих самих вебресурсах публікуються міжнародні договори України, в тому числі у сфері довкілля та клімату.

В Україні під час воєнного стану запущено електронний Реєстр стратегічної екологічної оцінки, що дозволить створити уніфіковану базу даних з матеріалами усіх стратегічних екологічних оцінок, які будуть проходити в Україні. З цією метою прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 02.05.2023 № 430 «Про затвердження Порядку ведення Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки». Доступ до Реєстру відкритий для зареєстрованих користувачів. Цифровізація зробить процес зручним та доступним, а екологічну інформацію відкритою для громадськості.

Щорічно обласні військові державні адміністрації здійснюють підготовку та оприлюднення регіональних доповідей про стан навколишнього природного середовища відповідної території. Відповідно до адміністративно-територіального устрою України, здійснюється розробка 25 регіональних доповідей, які містять узагальнену аналітичну інформацію про стан довкілля в регіонах країни, а також екологічні паспорти регіонів. Матеріали розміщені на офіційному вебсайті Міндовкілля <https://mepr.gov.ua/diyalnist/napryamky/ekologichnyj-monitoryng/regionalni-dopovidi-pro-stand-navkolyshnogo-seredovyssha-v-ukrayini/>, а також <https://mepr.gov.ua/diyalnist/napryamky/ekologichnyj-monitoryng/ekologichni-pasporty/>.

д) пункт 4 – вжиті заходи щодо здійснення публікації та поширення національних доповідей про стан навколишнього середовища

ВІДПОВІДЬ:

Уповноважений орган (Міндовкілля), відповідно до закону, зобов'язаний забезпечувати підготовку і подання на розгляд Верховної Ради України щорічної Національної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Україні, а після її розгляду Верховною Радою України - опублікування окремим виданням та розміщення в системі Інтернет. На своєму офіційному вебсайті Міндовкілля оприлюднило для публічного доступу 10 таких доповідей - <https://mepr.gov.ua/diyalnist/napryamky/ekologichnyj-monitoryng/natsionalni-dopovidi-pro-stand-navkolyshnogo-pryrodnogo-seredovyssha-v-ukrayini/>.

У зв'язку з воєнним станом, підготовку національних доповідей призупинено. Визначено новий Порядок підготовки щорічної Національної доповіді про стан довкілля в Україні (затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 09.04.2024 № 400), котрий почне діяти через шість місяців з дня скасування чи припинення воєнного стану в Україні. За новим порядком, підготовку Національної доповіді здійснює Міндовкілля, а після рішення Верховної Ради України щодо результатів розгляду Національної доповіді, - оприлюднює її на своєму офіційному вебсайті та на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних. До підготовки Національної доповіді залучаються органи державної влади, підприємства, установи та організації, наукові установи та заклади вищої освіти, які в межах своєї компетенції володіють інформацією, необхідною для інформаційно-аналітичного забезпечення та підготовки Національної доповіді.

е) пункт 5 – вжиті заходи для поширення інформації, згаданої в пункті 5

ВІДПОВІДЬ:

Обов'язок щодо публічного та відкритого доступу до усіх нормативно-правових, регуляторних актів органів державної влади, а також проєктів нормативно-правових актів, в тому числі стратегій, програм та планів, підготовлених органами державної влади для проведення публічних консультацій, визначено Регламентом Кабінету Міністрів України, законами України «Про центральні органи виконавчої влади», «Про доступ до публічної інформації». Акти і проєкти актів оприлюднюються на офіційному веб-порталі парламенту України <https://www.rada.gov.ua/>, офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України (Єдиному вебпорталі органів виконавчої влади), а також на офіційних веб-сайтах відповідних розробників - секторальних міністерств тощо. Так, нещодавно оприлюднено схвалену Стратегію формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на

період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/483-2024-%D1%80#Text>.

На цих самих вебресурсах публікуються міжнародні договори України, в тому числі у сфері довкілля та клімату.

Відповідно до параграфу 59 Регламенту Кабінету Міністрів України, звіти про хід і результати реалізації стратегій та інших програмних документів подаються Кабінетові Міністрів не рідше ніж кожні 12 місяців починаючи з дати їх схвалення, якщо інше не передбачено таким документом, а також оприлюднюються на офіційних вебсайтах органів, які готують такі звіти. Практична реалізація норми щодо звітування про виконання стратегій та інших програмних документів потребує вдосконалення: відсутня повна та своєчасна інформація щодо річних звітів <https://mepr.gov.ua/diyalnist/novyny-departamentiv/> про виконання за усіма стратегіями, програмами та планами у сфері державної екологічної політики на офіційному вебсайті Міндовкілля.

Державне агентство водних ресурсів України на своєму офіційному вебсайті, у рубриці «Публічна інформація» підрубриці «Інфографіка» (<https://davr.gov.ua/infografika2>), публікує матеріали публічних звітів про результати діяльності Держводагентства.

г) пункт 6 – вжиті заходи для заохочення операторів, діяльність яких суттєво впливає на навколишнє середовище, до того щоб вони регулярно інформували громадськість про вплив їхньої діяльності та продуктів на навколишнє середовище

ВІДПОВІДЬ:

Законодавчі заходи щодо цієї вимоги визначені законами України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про публічні закупівлі», «Про екологічний аудит» та іншим законодавством.

Так, з метою забезпечення поширення екологічної інформації іншими, ніж органи влади та місцеве самоврядування, суб'єктами - підприємствами, установами та організаціями, діяльність яких може негативно вплинути або впливає на стан навколишнього природного середовища, життя і здоров'я людей, Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» визначає, що зазначені підприємства, установи та організації зобов'язані безоплатно передавати відповідним державним органам аналітичні матеріали своїх спостережень за станом навколишнього природного середовища, рівнем його забруднення. Державні органи в подальшому забезпечують доступ до відповідної екологічної інформації та її оприлюднення, як визначено Законом України «Про доступ до публічної інформації».

Закон також визначає, що з метою врахування екологічних вимог у процесі здійснення певної господарської діяльності в Україні, в тому числі для потреб створення, функціонування і сертифікації систем екологічного управління, проводиться добровільний чи обов'язковий екологічний аудит. Екологічний аудит поширюється, зокрема, на підприємства, установи та організації, окремі виробництва, інші господарські об'єкти, та їхні системи екологічного управління та інформації і має на меті встановлення відповідності вимогам законодавства України про охорону навколишнього природного середовища та іншим критеріям екологічного аудиту, наприклад, відповідності екологічним стандартам.

В Україні запроваджено стандарти ISO (ДСТУ ISO): з екологічної сертифікації та екологічного маркування (згідно ДСТУ ISO 14024, а також менш поширене застосування - ДСТУ ISO 14021). Також в Україні діє ДСТУ ISO 14001:2015 «Системи екологічного управління. Вимоги та настанови щодо застосування» (ISO 14001:2015, IDT).

В лісовому господарстві України набули поширення добровільні системи лісової сертифікації FSC та PEFC.

Процедури сертифікації передбачають інформування громадськості про планові аудити щодо тих лісгосподарських підприємств або їхніх структурних підрозділів, які зголосилися дотримуватися міжнародних вимог в рамках національних стандартів FSC та PEFC.

Громадськість може висловити свої зауваження, коментарі та побажання щодо ведення лісового господарства. Інформація про планові аудити публікується на вебсайті ДП «Ліси України» (<https://e-forest.gov.ua/hrafik-audytiv/>). На зазначеному вебсайті зацікавлені сторони можуть ознайомитися зі стандартами та процедурами сертифікації. Для їхньої більшої залученості підготовлено «Посібник з питань практичної реалізації FSC® національного стандарту системи ведення лісового господарства для України» (<https://e-forest.gov.ua/fsc-normatyvna-baza/>).

Система сертифікації FSC має додаткові інструменти інформування та залучення зацікавленої громадськості. Так, будь-яка фізична особа або ж представник неурядової чи іншої організації має право взяти участь в аудиті як спостерігач (<https://ua.fsc.org/ua-uk/sh>).

Задля посилення залучення громадськості підготовлено посібник «Лісова сертифікація за вимогами FSC національного стандарту для України: можливості для зацікавлених сторін». За підсумками аудиту, готується звіт, який є публічно доступним зацікавленим громадськості (<https://search.fsc.org/uk/>). Зацікавлена громадськість може знайти більше інформації про практику ведення лісового господарства відповідно до вимог міжнародних систем лісової сертифікації відвідуючи соціальні мережі утримувачів сертифікатів FSC та PEFC.

Частиною п'ятою статті 23 Закону України «Про публічні закупівлі» передбачено, що замовник, що здійснює публічні закупівлі (державний орган та ін.), може вимагати від учасників процедури закупівлі підтвердження того, що пропоновані ними товари, послуги чи роботи за своїми екологічними чи іншими характеристиками відповідають вимогам, установленим у тендерній документації. У разі встановлення екологічних чи інших характеристик товару, роботи чи послуги замовник повинен в тендерній документації зазначити, які маркування, протоколи випробувань, декларація або сертифікати можуть підтвердити відповідність предмета закупівлі таким характеристикам. Додатково, при розгляді та оцінці тендерних пропозицій (ст. 29), до критеріїв оцінки можуть включатися деякі важливі екологічні характеристики життєвого циклу продукції, а саме: один або декілька витрат замовника протягом життєвого циклу товару (товарів), роботи (робіт) або послуги (послуг), витрати, пов'язані з: використанням товару (товарів), роботи (робіт) або послуги (послуг), зокрема споживання енергії та інших ресурсів; збором та утилізацією товару (товарів); впливом зовнішніх екологічних чинників протягом життєвого циклу товару (товарів), роботи (робіт) або послуги (послуг), у разі якщо їхня грошова вартість може бути визначена, зокрема вплив викидів парникових газів, інших забруднюючих речовин та інші витрати, пов'язані із зменшенням впливу на навколишнє середовище (довкілля).

г) пункт 7 – вжиті заходи для публікації та надання інформації, що вимагається згідно з пунктом 7

ВІДПОВІДЬ:

Найбільш повний та різнобічний обсяг фактичних даних та актуальної аналітичної екологічної інформації з різних питань, що є важливими для розробки екологічної політики, публікується у Національних доповідях про стан навколишнього природного середовища в Україні.

Також, як зазначалося вище, органи влади публікують та регулярно оновлюють набори відкритих даних, визначені Положенням про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, на єдиному вебпорталі відкритих даних <https://data.gov.ua/>. Дані включають екологічну і статистичну звітність, реєстри, кадастри, звіти про виконання планів і програм тощо. На єдиному вебпорталі відкритих даних публікується загальна аналітика щодо динаміки наповнення відкритих даних та їхніх розпорядників.

У рамках впровадження та реалізації певних реформ у сфері охорони довкілля, державного управління та ін., публікуються аналітичні записки та доповіді про поточний стан у відповідній сфері, а також оприлюднюється аналітична інформація у формі

презентацій, прес-релізів, під час виступів, круглих столів та інших публічних заходів, зокрема:

- щорічні публічні звіти голів центральних органів влади про результати діяльності – Державного агентства лісових ресурсів України; Державного агентства водних ресурсів України, Державної екологічної інспекції України; Державної служби геології та надр України, а також звіти про результати діяльності підприємств, установ та організацій, діяльність яких координується Міндовкілля – Національного Центру обліку викидів парникових газів;

- Звіт про стан виконання у 2023 році Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.04.2021 № 443;

- Національні кадастри антропогенних викидів із джерел та абсорбції поглиначами парникових газів;

- Звіт уповноваженого органу про викиди та перенесення забруднювачів і відходів <https://mepr.gov.ua/gromadyanam/dostup-do-publichnoyi-informatsiyi/zvit-upovnovazhenogo-organu-pro-vykydy-ta-perenesennya-zabrudnyuvachiv-i-vidhodiv/> (перший звіт опубліковано за 2023 рік);

- Звіти про відстеження результатів деяких нормативно-правових актів у сфері охорони довкілля <https://mepr.gov.ua/gromadyanam/dostup-do-publichnoyi-informatsiyi/zvit-upovnovazhenogo-organu-pro-vykydy-ta-perenesennya-zabrudnyuvachiv-i-vidhodiv/>, <https://forest.gov.ua/regulyatorna-diyalnist/monitoring-rezultativnosti-regulyatornih-aktiv/zvit-pro-bazove-vidstezhennya-rezultativnosti-nakazu-ministerstva-zahistu-dovkilliya-ta-prirodnih-resursiv-ukrayini-pro-zatverdzhennya-poryadku-vedennya-lisovporyadkuvannya;>

- Звіт про виконання плану роботи Міндовкілля <https://mepr.gov.ua/diyalnist/plany/zvit-pro-vykonannya-planu-roboty-ministerstva-zahystu-dovkilliya-ta-prirodnyh-resursiv-ukrayiny-u-2022-rotsi/>;

- Аналітична записка щодо стану та перспектив розвитку державної системи моніторингу довкілля <https://mepr.gov.ua/diyalnist/napryamky/ekologichnyj-monitoring/analitichna-zapyska-shhodo-stanu-ta-perspektyv-rozvytku-derzhavnoyi-systemy-monitoringu-dovkilliya/>;

- Інформація про ключові реформи: реформу запобігання промислового забрудненню <https://mepr.gov.ua/diyalnist/reformy/zapobigannya-promyslovomu-zabrudnennyu/>, Інтегроване управління водними ресурсами <https://mepr.gov.ua/diyalnist/reformy/integrovane-upravlinnya-vodnymy-resursamy/> та інші - <https://mepr.gov.ua/diyalnist/reformy/>;

- Аналітична річна доповідь про роботу зі зверненнями громадян у Державному агентстві водних ресурсів України у 2022 році <https://davr.gov.ua/analitichna-richna-dopovid-pro-robotu-zi-zvernenniyami-gromadyan-u-derzhavnomu-agentstvi-vodnih-resursiv-ukraini-u-2022-roci/>;

- Звіти про надходження та розгляд запитів на отримання публічної інформації, зокрема <https://mepr.gov.ua/gromadyanam/dostup-do-publichnoyi-informatsiyi/zvity-pro-nadhodzhennya-ta-rozglyad-zapytiv-na-otrymannya-publichnoyi-informatsiyi-ministerstva-zahystu-dovkilliya-ta-prirodnyh-resursiv-ukrayiny/>, а також веб сайтах інших органів виконавчої влади у розділі щодо публічної інформації та звернень громадян.

Щорічні публічні звіти про результати діяльності центральних органів влади, установ та організацій, діяльність яких координується центральними органами влади, оприлюднюються на їхніх офіційних вебсайтах. Презентації публічних, аналітичних звітів та іншої аналітичної інформації часто відбуваються у форматі публічних заходів, на які запрошуються представники громадських рад, громадських об'єднань, експертів та представників академічних кіл, бізнесу та бізнес-асоціацій, місцевих органів виконавчої влади тощо.

Міндовкілля оприлюднює переліки адміністративних послуг, що надаються, із зазначенням інформації про необхідний перелік документів для отримання послуги, строк надання послуги, спосіб отримання результату, строк дії документу, підстави для відмови,

порядок оскарження та де можна отримати послугу (<https://mepr.gov.ua/biznesu/administratyvni-poslugy/>). Результати надання послуг також оприлюднюються на вебсайті Міндовкілля (<https://mepr.gov.ua/biznesu/dozvoly-ta-litsenziyi/>, <https://mepr.gov.ua/topics/ogoloshennya/normatyvno-pravova-baza/>).

Ступінь забезпечення фактичною та аналітичною інформацією, необхідною для оцінювання та подальшого розвитку екологічної політики, все ще залишається недостатнім: не збираються дані щодо ключових індикаторів реалізації державної екологічної політики, визначених у Додатку до Основних засад (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року, індикаторів в інших секторальних стратегіях, реалізація яких ймовірно матиме наслідки для довкілля, а також щодо ключових індикаторів стану довкілля; не визначено порядки збирання та оброблення таких даних; майже відсутні дані та інформація з деяких питань, наприклад, щодо шумового забруднення, оцінки екологічних ризиків, водо- та ресурсоемності основних виробництв в Україні, стану ґрунтів та підземних вод у місцях захоронення відходів, динаміки біорізноманіття під загрозою зникнення, обсяги відновлення відходів та залучення у виробництво вторинної сировини, використання заходів і технологій для відновлення довкілля та ін.

В рамках реформи системи моніторингу довкілля, заплановано організувати регіональні центри моніторингу довкілля, які мають забезпечувати збирання та оброблення даних та екологічної інформації на місцевому рівні.

Приєднання до рекомендацій Ради ОЕСР щодо а) екологічної інформації та звітності, а також щодо б) розширеного доступу та більш ефективного використання публічної інформації, як передбачено у Плані заходів з виконання Програми Організації економічного співробітництва та розвитку для України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2023 № 1165, також сприятиме ефективній реалізації зобов'язань України щодо збирання та поширення екологічної інформації.

(h) пункт 8 – вжиті заходи для розробки механізмів з метою забезпечення надання громадськості достатньої інформації про продукти

ВІДПОВІДЬ:

Реалізація цієї норми передбачена в рамках захисту прав споживачів. Функції щодо захисту прав споживачів відносяться до повноважень Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (далі – Служба), зокрема, Служба перевіряє додержання суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сфері торгівлі і послуг, вимог законодавства про захист прав споживачів, а також правил торгівлі та надання послуг. Закон України «Про захист прав споживачів» визначає їх право на необхідну, доступну, достовірну та своєчасну інформацію про продукцію, її кількість, якість, асортимент, її виробника. Вимоги до продукції встановлюються технічними регламентами та іншими нормативно-правовими актами. Продукція, щодо якої нормативно-правовими актами, в тому числі технічними регламентами, встановлені вимоги стосовно безпеки для життя, здоров'я та майна споживачів і навколишнього природного середовища, повинна вводитися в обіг та реалізовуватися з додержанням зазначених вимог.

В Україні прийнято багато технічних регламентів, у тому числі постановою Кабінету Міністрів України від 10.05.2024 № 539 затверджено технологічний регламент класифікації небезпечності, маркування та пакування хімічної продукції.

У період 2021-2022 рр. в Україні проведено 241 перевірок щодо відповідності вимогам продукції відповідних технологічних регламентів та встановлено 184 порушень, а саме виявлено порушення до 97852 одиниць продукції.

Наказом Держпродспоживслужби від 01.03.2024 № 122 затверджено Регламент планування та звітування про результати державного ринкового нагляду, яким передбачена форма звітності головних управлінь Держпродспоживслужби в областях та в м. Києві про кількість одиниць перевіреної продукції вимогам технічних регламентів та вжитих заходів ринкового нагляду.

У зв'язку з введенням воєнного стану в Україні, Указом Президента України від 24.02.2022 № 64 «Про введення воєнного стану в Україні» та відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13.03.2022 № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану» (із змінами), діє мораторій на проведення планових заходів з ринкового нагляду на відповідність продукції вимогам Технічного регламенту мийних засобів.

В Україні функціонує добровільна система екологічної сертифікації та маркування за схемою згідно з ISO 14024, що дозволяє забезпечувати споживачів важливою для них інформацією про екологічні характеристики, якість та безпечність продукції на ринку.

і) пункт 9 – заходи, вжиті до створення загальнонаціональної системи кадастрів чи реєстрів забруднення

ВІДПОВІДЬ:

В Україні функціонує багато систем звітності та реєстрів у сфері охорони довкілля та використання природних ресурсів, що забезпечують збирання та доступ до екологічної інформації, в тому числі:

- реєстр висновків на транскордонне перевезення відходів;
- реєстр об'єктів, які справляють шкідливий вплив;
- єдиний державний реєстр з оцінки впливу на довкілля;
- єдиний реєстр стратегічної екологічної оцінки;
- державний реєстр пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні;
- національний реєстр викидів та перенесення забруднювачів;
- реєстр установок з моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів;
- державний реєстр суб'єктів господарювання, які здійснюють приймання та/або розбирання транспортних засобів, що утилізуються;
- реєстр письмових згод (повідомлень) на транскордонне перевезення небезпечних відходів включених до Зеленого переліку відходів відповідно до Базельської Конвенції про контроль за транскордонним перевезенням небезпечних відходів та їх видаленням;
- реєстр договорів на проведення громадських обговорень у процесі здійснення оцінки впливу на довкілля;
- реєстр виданих довідок щодо величин фонових концентрацій;
- реєстр дозволів на здійснення операцій з оброблення відходів ;
- реєстр суб'єктів господарювання у сфері оброблення відходів ;
- реєстр ліцензіатів з управління небезпечними відходами.

Законодавством передбачено і ведеться Державний водний кадастр, включаючи розділ «Водокористування», що містить інформацію про державний облік водокористування. У розділі систематизуються дані про скидання зворотних вод та забруднюючих речовин, системи очищення стічних вод та їх ефективність. Для ведення державного обліку водокористування, підприємства та організації-водокористувачі подають щорічні звіти про водокористування.

Доступ до реєстрів забезпечується через єдину екологічну платформу – інформаційну систему «ЕкоСистема», у розділі «Реєстри»: <https://eco.gov.ua/registers>. Станом на 2024 р. на платформі активні 37 реєстрів. Законодавчою рамкою функціонування «ЕкоСистеми» є Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» та Положення про Єдину екологічну платформу «Екосистема», затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 11.10.2021 № 1065.

ХІІ. Перешкоди, що виникли при реалізації статті 5

Вкажіть будь-які перешкоди, що виникли при реалізації положень будь-якого з пунктів статті 5

ВІДПОВІДЬ:

Основні труднощі для реалізації виникли внаслідок повномасштабного вторгнення росії в Україну та запровадження воєнного стану. З метою захисту національних інтересів та безпеки України, обмежено доступ до інформації про діючі об'єкти критичної інфраструктури та показники ключових галузей промисловості.

Державний портал відкритих даних було повністю закрито від початку повномасштабного вторгнення до серпня 2022 року. Пізніше портал відновив роботу, однак громадський моніторинг щодо оприлюднення екологічної інформації показує, що публікується значно менша частина наборів відкритих екологічних даних, ніж до початку вторгнення. Частина інформації не публікується з об'єктивних причин, зокрема, та, що стосується окупованих територій.

Міндовкілля є адміністратором публічного Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля, забезпечує його ведення, відповідає за технічне, технологічне та програмне забезпечення Реєстру, збереження та захист його даних. Реєстр містить усю інформацію (технічну документацію, місцезнаходження, географічні координати, картографічні матеріали) стосовно видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля, зокрема щодо об'єктів критичної інфраструктури, які є важливими для економіки, національної безпеки й оборони держави. У зв'язку із введенням воєнного стану в Україні на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 12.03.2022 № 263, затверджено наказ Міндовкілля від 20.04.2022 № 177 «Про тимчасове обмеження доступу до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля». Було проаналізовано інформацію, що міститься в Реєстрі, після чого доступ до Реєстру було поновлено. Проте, для отримання доступу до інформації, оприлюднення якої несе ризики для національної оборони, розроблено окремий порядок, шляхом подання запиту з ідентифікацією запитувача інформації. Згідно з порядком, громадськість може отримувати інформацію за запитом протягом двох днів.

Проведення повноцінних громадських обговорень в ході оцінки впливу на довкілля на сьогодні також має певні обмеження. Це пов'язано з відсутністю укриттів для цивільного захисту в приміщеннях для громадських обговорень, тому громадські обговорення проводяться в онлайн форматі.

Крім того, 03.03.2022, у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану, спричиненого агресією російської федерації проти України, Верховною Радою України прийнято Закон України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни», відповідно до якого юридичні особи мають право подати документи (звітність та ін.), що вимагаються відповідно до законодавства в документальній та/або в електронній формі, протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни за весь період неподання звітності чи обов'язку подати документи.

ХІІІ. Додаткова інформація щодо практичної реалізації положень статті 5

Надайте додаткову інформацію щодо практичної реалізації положень статті 5, що стосуються збору та поширення екологічної інформації, наприклад, про те, чи існують які-небудь статистичні дані щодо інформації, що публікується.

ВІДПОВІДЬ:

В Україні діє спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері статистики - Державна служба статистики України, яка організовує і проводить державні статистичні спостереження, в тому числі за екологічною ситуацією в Україні та її регіонах шляхом збирання форм державної статистичної звітності та проведення спеціально організованих статистичних спостережень (переписів, одноразових обліків, опитувань, вибірових обстежень, у тому числі населення). На офіційному веб-сайті Державної служби статистики України публікується розділ щодо статистичних даних у сфері навколишнього природного середовища (https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ns.htm), що включає інформацію щодо викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, утворення

та оброблення відходів, установок для поводження з відходами, спеціально відведених місць та об'єктів видалення відходів, застосування мінеральних та органічних добрив, пестицидів, витрати на охорону навколишнього природного середовища.

Збирання та поширення екологічної інформації також здійснює Український гідрометеорологічний центр Державної служби України з надзвичайних ситуацій, зокрема, про щоденні та щомісячні дані спостережень вмісту забруднюючих речовин в атмосферному повітрі <https://www.meteo.gov.ua/ua/Shchodenni-dani>, <https://www.meteo.gov.ua/ua/Shchomisyachni-dani>; інформацію щодо радіаційної ситуації в Україні за показниками, які збираються Національною гідрометеорологічною службою ДСНС <https://www.meteo.gov.ua/ua/Situaciya-na-punktakh-sposterezhennya>, <https://www.meteo.gov.ua/ua/Radiolohichni-poperedzhennya>, дані спостережень з автоматичних гідрологічних постів <https://www.meteo.gov.ua/ua/Dani-avtomatichnikh-hidrolohichnikh-postiv>.

Щоденно на офіційному веб-сайті Державної служби України з надзвичайних ситуацій опубліковується довідка за добу про надзвичайні ситуації техногенного, природного та іншого характеру на території України <https://dsns.gov.ua/dovidka-za-dobu>.

XIV. Адреси вебсайтів, що стосуються реалізації статті 5

Вкажіть адреси відповідних вебсайтів, якщо такі є:

Єдиний державний вебпортал відкритих даних – <http://data.gov.ua/>
Єдина екологічна платформа «ЕкоСистема» – <https://eco.gov.ua/registers>
Державне агентство водних ресурсів України - Веб-портал «Моніторинг та екологічна оцінка водних ресурсів України» – <http://monitoring.davr.gov.ua/EcoWaterMon/GDKMap/Index>
Вебпортал «ЕкоЗагроза» – Карта з відкритими даними станцій моніторингу повітря https://ecozagroza.gov.ua/map?layer=air_pollution
Державна геологічна карта – <https://www.geo.gov.ua/geologichna-galuz/geologichni-karty/>
Інтерактивна геологічна карта – <https://geoinf.kiev.ua/>
Дані щодо інвентаризації лісів 2023 року на основі даних дистанційного зондування лісів – https://nfi.lisproekt.gov.ua/wp-content/uploads/2024/05/booklet_ua-20x20_e-book.pdf

XV. Законодавчі, нормативні та інші заходи щодо реалізації положень статті 6, що стосуються участі громадськості у прийнятті рішень щодо конкретних видів діяльності
Поясніть, яким чином реалізуються положення кожного пункту статті 6. Вкажіть, як транспонуються в національне законодавство відповідні визначення, що містяться в статті 2, і вимога про недискримінацію, що міститься в пункті 9 статті 3. Крім того, опишіть, зокрема:

а) пункт 1 – заходи, вжиті для забезпечення того, щоб:

і) положення статті 6 застосовувалися щодо рішень з питання про доцільність дозволу на плановані види діяльності, перераховані в додатку I до Конвенції

23.05.2017 Верховна Рада України прийняла Закон України «Про оцінку впливу на довкілля», 13.12.2017 прийнято підзаконні акти до цього Закону - постанови Кабінету Міністрів України № 989, № 1010, № 1026, якими прийнято форми та зразки документації, що створюється під час процедури оцінки впливу на довкілля. 18.12.2017 Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» набрав чинності.

Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» чітко визначає перелік видів діяльності, які обов'язково підлягають оцінці впливу на довкілля. Перелік повністю враховує види діяльності (в тому числі порогові величини для таких видів діяльності), перераховані у Додатку I до Орхуської Конвенції і в цілому формувався на підставі переліків з додатків до Директиви Європейського

парламенту та Ради Європейського Союзу 2011/92/ЄС щодо оцінки впливу певних державних та приватних проектів на навколишнє середовище, Орхуської конвенції та Конвенції Еспо про транскордонну оцінку впливу на довкілля, а також з урахуванням відповідних переліків, визначених міжнародними фінансовими установами (Світовий банк, ЄБРР та ін.). Відтак, уся процедура оцінки впливу на довкілля поширюється на процедуру прийняття рішення щодо видачі дозволу на види діяльності, що підпадають під проведення оцінки впливу на довкілля.

Відповідно до частини 1 статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою цієї статті. Така планована діяльність підлягає оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

а) пункт 1 – заходи, вжиті для забезпечення того, щоб:

ii) положення статті 6 застосовувалися до рішень щодо планованих видів діяльності, що не наведені в додатку I, які можуть мати значний вплив на навколишнє середовище

ВІДПОВІДЬ:

Перелік видів діяльності, визначений Законом України «Про оцінку впливу на довкілля», включає, в тому числі, види діяльності не лише з додатку I Орхуської Конвенції та Додатку I Директиви Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу 2011/92/ЄС щодо оцінки впливу певних державних та приватних проектів на навколишнє середовище, але також і з Додатку II зазначеної Директиви, тобто, види діяльності, що можуть мати значний вплив на довкілля. З цією метою у Законі для таких видів діяльності встановлено порогові величини, при досягненні або перевищенні яких діяльність підлягає обов'язковій оцінці впливу на довкілля. Дана норма закону дозволяє забезпечити виконання вимоги у підпункті «б» пункту 1 статті 6 Конвенції.

б) заходи, вжиті для забезпечення адекватного, своєчасного та ефективного інформування зацікавленої громадськості на початковому етапі процедури прийняття екологічних рішень з питань, визначених у пункті 2

ВІДПОВІДЬ:

Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» встановлює вимогу забезпечувати своєчасне, адекватне та ефективне інформування громадськості у процесі оцінки впливу на довкілля. В процесі оцінки впливу на довкілля проводиться громадське обговорення планованої діяльності.

З метою вчасного інформування громадськості, суб'єкт має подати до органу влади Повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля. Вимоги до Повідомлення, в т.ч. інформація, визначена у пункті 2 статті 6 Орхуської Конвенції, визначені у статті 5 Закону. Для інформування громадськості та відкритості процедури оцінки впливу на довкілля, функціонує Єдиний реєстр з оцінки впливу на довкілля, відповідно до порядку, визначеного постановою Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 1026. У Реєстрі, зокрема, оприлюднюється Повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля. Доступ до Реєстру здійснюється через національну онлайн платформу у сфері захисту довкілля «ЕкоСистема».

Додатком 2 до Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 1026, затверджено форму повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля (нотифікація). Повідомлення містить інформацію щодо участі громадськості, можливостей для участі громадськості в оцінці впливу на довкілля та інші необхідні для громадськості відомості.

с) заходи, вжиті для забезпечення того, щоб терміни процедур участі громадськості відповідали вимогам пункту 3

ВІДПОВІДЬ:

Відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», встановлено граничні строки для процедур участі громадськості в оцінці впливу на довкілля: протягом 12 робочих днів з дня внесення Повідомлення про плановану діяльність - громадськість може подавати до уповноваженого органу влади зауваження і пропозиції до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля; після подання звіту з оцінки впливу на довкілля - протягом 25 робочих днів триває громадське обговорення, у формі надання письмових зауважень і пропозицій (у тому числі в електронній формі), а також громадських слухань. Також визначено граничний строк для видачі та оприлюднення уповноваженим органом висновку з оцінки впливу на довкілля - протягом 15 робочих днів з дня завершення громадського обговорення. Встановлені граничні строки забезпечують достатній час для інформування громадськості, її підготовки та ефективної участі у процесі прийняття рішень відповідно до вимог Орхуської Конвенції.

д) пункт 4 – заходи, вжиті для забезпечення участі громадськості вже на початковому етапі

ВІДПОВІДЬ:

Відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», планована діяльність, визначена Законом, підлягає оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності. Крім того, частиною четвертою статті 3 Закону встановлено заборону розпочинати провадження планованої діяльності, визначеної Законом, без оцінки впливу на довкілля та отримання рішення про провадження планованої діяльності.

Відповідно до частини 1 статті 4 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» у процесі оцінки впливу на довкілля забезпечується своєчасне, адекватне та ефективне інформування громадськості.

Таким чином, зазначений Закон визначає право громадськості на участь у прийнятті рішень щодо планованої діяльності ще на ранньому етапі, до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

Відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», а також ряду підзаконних актів, Повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля (нотифікація), а також звіт з оцінки впливу на довкілля мають містити інформацію щодо технічних та/ або територіальних альтернатив планованої діяльності. Отже громадськість приймає участь у процедурі оцінки впливу на довкілля ще на етапі визначення виправданих альтернатив планованої діяльності.

е) пункт 5 – заходи, вжиті для заохочення потенційних заявників до того, щоб перед подачею заявки на предмет отримання дозволу вони визначали зацікавлені кола громадськості, проводили обговорення і представляли інформацію щодо цілей подання заявки

ВІДПОВІДЬ:

Відповідно до частини 3 статті 4 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», з метою інформування громад, що можуть зазнати впливу планованої діяльності, такі документи, як повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, та оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля оприлюднюються суб'єктом господарювання шляхом розміщення не менше ніж в трьох публічних місцях (зокрема, на дошках оголошень органів місцевого самоврядування, об'єктів соціально-культурного призначення, відділень поштового зв'язку, на стаціонарно обладнаних зупинках маршрутних транспортних засобів, у місцях, визначених та обладнаних органами державної влади або органами місцевого самоврядування, та інших місцях масового перебування населення) на території, де планується провадити плановану діяльність, та в усіх населених пунктах, які можуть зазнати впливу планованої діяльності, та/або опублікування в

друкованих медіа, визначених суб'єктом господарювання, територія розповсюдження яких охоплює адміністративно-територіальні одиниці, які можуть зазнати впливу планованої діяльності. Суб'єкт господарювання може додатково оприлюднювати документи, зазначені у цій частині, в інший спосіб, що разом з іншими способами інформування гарантуватиме доведення інформації до відома мешканців відповідної адміністративно-територіальної одиниці, на території якої планується розміщення об'єкта, та адміністративно-територіальних одиниць, які можуть зазнати впливу планованої діяльності.

Аналогічно, доступ до звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої наданої суб'єктом господарювання документації щодо планованої діяльності має забезпечуватися протягом усього строку громадського обговорення у місцях, доступних для громадськості, в тому числі у приміщеннях органів місцевого самоврядування територіальних громад, які можуть зазнати впливу планованої діяльності та, додатково, в інших загальнодоступних місцях, визначених суб'єктом господарювання.

Також зазначений Закон покладає обов'язок на уповноважені органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування територіальних громад, які можуть зазнати впливу планованої діяльності, забезпечити розміщення і доступ до документації у своїх приміщеннях у місцях, доступних для громадськості.

У повідомленні про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, має міститися інформація про територіальні громади, які можуть зазнати впливу планованої діяльності, про соціально-економічний вплив планованої діяльності.

На уповноважений орган виконавчої влади покладено обов'язок під час розгляду повідомлення про плановану діяльність або звіту з оцінки впливу на довкілля оцінити та поінформувати інші зацікавлені органи влади, а також суб'єкта господарювання щодо того, що планована діяльність може мати вплив на довкілля двох і більше областей (Автономної Республіки Крим), може мати значний транскордонний вплив або стосується зони відчуження або зони безумовного (обов'язкового) відселення території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, та/або рішення щодо затвердження (схвалення) якої приймається Кабінетом Міністрів України.

У разі ймовірного значного транскордонного впливу та здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля за процедурою держави походження уповноважений центральний орган не пізніше наступного робочого дня з дня прийняття відповідного рішення офіційно оповіщає держави, довкілля яких може зазнати значного негативного транскордонного впливу. Згодом уповноважений центральний орган (Міндовкілля) проводить консультації із зачепленою державою (державами), а також спільно із зачепленими державами забезпечує громадське обговорення громадськістю цих держав планованої діяльності та звіту з оцінки впливу на довкілля.

У випадку оцінки транскордонного впливу на довкілля за процедурою зачепленої держави, уповноважений центральний орган (Міндовкілля) оприлюднює своє рішення про здійснення такої оцінки, сприяє громадському обговоренню матеріалів оцінки транскордонного впливу на довкілля та їх врахуванню, а також повідомляє громадськість про рішення про провадження планованої діяльності, прийняте державою походження.

Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» також зобов'язує суб'єктів господарювання інформувати про цілі планованої діяльності та її параметри, у повідомленні про плановану діяльність та у звіті з оцінки впливу на довкілля. Це дозволяє інформувати громадськість про цілі щодо подачі заявки на рішення або дозволи щодо провадження діяльності.

f) пункт 6 – заходи, вжиті для забезпечення того, щоб:

i) компетентні державні органи надавали зацікавленій громадськості всю інформацію, що стосується процесу прийняття рішень, зазначеного в статті 6, і наявну в розпорядженні на момент реалізації процедури участі громадськості;

ii) компетентні органи, зокрема, надавали зацікавленій громадськості інформацію, зазначену в даному пункті

ВІДПОВІДЬ:

З метою повного та адекватного інформування громадськості, згідно із Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» та Порядком ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 1026, функціонує Єдиний реєстр з оцінки впливу на довкілля. Єдиний реєстр з оцінки впливу на довкілля - це єдина інформаційно-комунікаційна система, що забезпечує створення, перегляд, збирання, внесення, накопичення, обробку, використання, розгляд, зберігання, захист, облік та надання інформації у сфері здійснення оцінки впливу на довкілля (інформація про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, про звіт з оцінки впливу на довкілля, про висновок з оцінки впливу на довкілля, про результати громадського обговорення; пропозиції і зауваження, які надійшли в процесі здійснення оцінки впливу на довкілля, інша інформація, отримана в процесі здійснення оцінки впливу на довкілля, у тому числі оцінки транскордонного впливу на довкілля), а також електронну інформаційну взаємодію між суб'єктами оцінки впливу на довкілля. У статті 12 Закону визначено 18 пунктів відомостей, що зберігаються у Реєстрі, у тому числі: повідомлення про плановану діяльність, що підлягає оцінці впливу на довкілля, звіт з оцінки впливу на довкілля, оголошення про початок громадського обговорення, висновок з оцінки впливу на довкілля та інформація про рішення про провадження планованої діяльності.

Будь-яка фізична або юридична особа має право зареєструватися в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля з метою адресного інформування про оприлюднення в ньому інформації та документів.

Законом визначено граничні строки оприлюднення документації, створеної у процедурі оцінки впливу на довкілля. Уповноважений законом орган зобов'язаний вносити усі отримані в процесі оцінки впливу на довкілля відомості до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля не пізніше наступного робочого дня з дня їх надходження. Датою офіційного оприлюднення інформації та документів, передбачених Законом «Про оцінку впливу на довкілля», вважається дата їх оприлюднення в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля. Встановлені граничні строки забезпечують вчасне інформування громадськості і надання їх достатнього часу для надання своїх зауважень і пропозицій, де це передбачено, а також для дотримання максимально ефективної тривалості процедури оцінки впливу на довкілля.

Також Законом визначено (частини друга і четверта ст.11), що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, приймаючи рішення про провадження планованої діяльності, зобов'язані врахувати висновок з оцінки впливу на довкілля, а також що ці самі органи оприлюднюють інформацію про рішення про провадження планованої діяльності не пізніше наступного робочого дня з дня його прийняття та забезпечують громадськості можливість ознайомлення з ним.

Єдиний реєстр з оцінки впливу на довкілля також містить опцію надання іншої додаткової інформації до звіту з оцінки впливу на довкілля, отже суб'єкт господарювання має право подати уповноваженому центральному органу або уповноваженому територіальному органу будь-яку іншу додаткову інформацію, необхідну для розгляду звіту з оцінки впливу на довкілля.

Доступ до звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої наданої суб'єктом господарювання документації щодо планованої діяльності забезпечується шляхом їх розміщення протягом усього строку громадського обговорення у місцях, доступних для громадськості у приміщеннях уповноваженого органу, органів місцевого самоврядування територіальних громад, які можуть зазнати впливу планованої діяльності, у приміщенні суб'єкта господарювання та, додатково, розміщення в інших загальнодоступних місцях, визначених суб'єктом господарювання. Громадськості надається можливість робити копії (фотокопії) та виписки із зазначеної документації, а також можливість ознайомлення з інформацією за місцем розміщення.

г) пункт 7 – заходи, вжиті для забезпечення того, щоб процедури участі громадськості дозволяли їй представляти зауваження, інформацію, аналіз або міркування, які, як вона вважає, стосуються запланованої діяльності

ВІДПОВІДЬ:

Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» гарантує право громадськості на громадське обговорення планованої діяльності, що підлягає оцінці впливу на довкілля. Громадське обговорення у процесі оцінки впливу на довкілля проводиться з метою виявлення, збирання та врахування зауважень і пропозицій громадськості до планованої діяльності. Обов'язок із забезпечення громадського обговорення у процесі здійснення оцінки впливу на довкілля покладений Законом на уповноважений орган виконавчої влади - Міндовкілля або місцеві державні адміністрації, в залежності від категорії планованої діяльності. Громадськість має право подавати будь-які зауваження чи пропозиції, які, на її думку, стосуються планованої діяльності, без необхідності їх обґрунтування. Зауваження та пропозиції можуть подаватися в письмовій формі (у тому числі в електронній формі), а також усно - під час громадських слухань із занесенням до протоколу громадських слухань.

Зокрема, спочатку на підставі інформації, що міститься у повідомленні про плановану діяльність, громадськість може надати зауваження і пропозиції до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля. Зауваження та пропозиції подаються до уповноваженого органу виконавчої влади протягом 12 робочих днів після того, як повідомлення про плановану діяльність оприлюднено у Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля, а також на офіційних веб-сайтах місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, у публічних місцях, визначених Законом. У разі отримання відповідний уповноважений орган зобов'язаний повідомити про отримані зауваження і пропозиції громадськості суб'єкту господарювання і надати йому копії цих документів.

На другому етапі оцінки впливу на довкілля, після подання звіту з оцінки впливу на довкілля та публікації оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля, громадське обговорення проводиться у формі громадських слухань та у формі надання письмових зауважень і пропозицій (у тому числі в електронній формі). Закон врегульовує строки, порядок та інші вимоги щодо організації і проведення громадських слухань, а також поширення інформації про них.

h) пункт 8 – заходи, вжиті для забезпечення того, щоб у відповідному рішенні належним чином було враховано результати участі громадськості

ВІДПОВІДЬ:

Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» зобов'язує уповноважений орган виконавчої влади забезпечити підготовку звіту про громадське обговорення. До звіту про громадське обговорення включаються відомості про оприлюднення інформації, перелік матеріалів, наданих на розгляд громадськості, протоколи громадських слухань, усі отримані письмові зауваження і пропозиції громадськості, а також таблиця із зазначенням інформації про повне врахування, часткове врахування або обґрунтоване відхилення отриманих під час громадського обговорення зауважень та пропозицій. Звіт про громадське обговорення, як і інша документація, що створюється в процесі здійснення оцінки впливу на довкілля, вноситься до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля.

При підготовці висновку з оцінки впливу на довкілля уповноважений орган бере до уваги, в тому числі, звіт про громадське обговорення, а в описовій частині самого висновку - наводиться інформація про враховані та відхилені зауваження та пропозиції, що надійшли під час громадського обговорення.

Порушення суб'єктом господарювання вимог щодо врахування зауважень і пропозицій громадськості, інших законодавчо встановлених вимог щодо інформування громадськості та громадського обговорення, є, за Законом, підставою для відмови у видачі висновку з оцінки впливу на довкілля. Якщо суб'єкт господарювання усуває недоліки, що визначені Законом і

стали підставою для відмови у видачі висновку з оцінки впливу на довкілля, то з метою завершення розпочатої процедури оцінки впливу на довкілля, громадське обговорення планованої діяльності після подання звіту з оцінки впливу на довкілля проводиться повторно.

Таким чином, законодавчі заходи щодо забезпечення врахування результатів участі громадськості у процесі прийняття рішення про провадження видів діяльності, що мають значний вплив на довкілля, є достатніми.

і) пункт 9 – заходи, вжиті для негайного інформування громадськості про прийняте рішення відповідно до належних процедур

ВІДПОВІДЬ:

За Законом України «Про оцінку впливу на довкілля», за результатами процедури оцінки впливу на довкілля, уповноважений орган влади приймає висновок з оцінки впливу на довкілля, де визначає допустимість чи обґрунтовує недопустимість провадження планованої діяльності та визначає екологічні умови її провадження. Висновок з оцінки впливу на довкілля оприлюднюється одразу ж у день його прийняття та вноситься до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля. Аналогічні строки визначені законом щодо рішення про відмову у видачі висновку з оцінки впливу на довкілля.

Надалі, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, що приймають рішення про провадження планованої діяльності, зобов'язані врахувати висновок з оцінки впливу на довкілля. Такі органи оприлюднюють інформацію про зазначене рішення не пізніше наступного робочого дня з дня його прийняття, забезпечують громадськості можливість ознайомлення з цим рішенням, а також надають інформацію про це рішення до уповноваженого органу, що ухвалював висновок з оцінки впливу на довкілля. Останній орган вносить інформацію про рішення про провадження планованої діяльності до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля протягом трьох робочих днів з дня її отримання.

й) пункт 10 – заходи, вжиті для забезпечення того, щоб при перегляді чи оновленні державним органом умов ведення діяльності, про яку йдеться в пункті 1, положення пунктів 2-9 застосовувалися з необхідними змінами і в тих випадках, коли це доцільно

ВІДПОВІДЬ:

Відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою статті 3 цього Закону. Ця вимога стосується як нового будівництва та планованої діяльності, провадження якої планується вперше, так і розширень та змін, включаючи перегляд або оновлення умов провадження планованої діяльності, встановлених (затверджених) рішенням про провадження планованої діяльності або продовження строків її провадження, реконструкцію, технічне переоснащення, капітальний ремонт, перепрофілювання діяльності та об'єктів, визначених Законом, крім тих, які не справляють значного впливу на довкілля відповідно до спеціально визначених постановою Кабінету Міністрів України критеріїв.

У разі внесення змін до планованої діяльності, необхідність здійснення оцінки впливу на довкілля визначається самим суб'єктом господарювання, на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 1010 «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля», прийнятої на виконання пунктів 22 частини другої та 14 частини третьої статті 3 Закону.

Якщо у разі внесення змін до планованої діяльності визначено необхідність здійснення оцінки впливу на довкілля, то вся процедура оцінки впливу на довкілля здійснюється в повній мірі відповідно до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

к) стосовно пункту 11 – заходи, вжиті для застосування положень статті 6 до рішень, що стосуються видачі дозволів на умисне вивільнення генетично змінених організмів у навколишнє середовище.

ВІДПОВІДЬ:

Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» визначено, що генетично-інженерна діяльність, введення в обіг та будь-яке використання генетично модифікованих організмів та продукції, виробленої з їх використанням (у відкритій системі) відноситься до видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля, відповідно до процедури, встановленої Законом.

Відповідно до Закону України «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів» від 31.05.2007 № 1103 (далі - Закон про біобезпеку):

- забороняється вивільнення в навколишнє природне середовище ГМО без оцінки впливу на довкілля та до їх державної реєстрації;

- інформація про поводження з ГМО є відкритою і загальнодоступною, крім інформації, віднесеної відповідно до закону до інформації з обмеженим доступом, а інформація щодо потенційного впливу ГМО на здоров'я людини та навколишнє природне середовище - не може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом;

- уповноважений орган (Міндовкілля) забезпечує оцінку впливу на довкілля ГМО, призначених для використання у відкритій системі.

Крім того, відповідно до підзаконного акту - Порядку видачі дозволу на проведення державної апробації (випробування) генетично модифікованих організмів у відкритій системі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.04.2009 № 308, дозвіл на проведення державної апробації (випробування) генетично модифікованих організмів у відкритій системі видається з урахуванням результатів оцінки впливу на довкілля.

Таким чином, вжиті достатні законодавчі заходи для забезпечення участі громадськості у прийнятті рішень щодо діяльності, що стосується умисного вивільнення генетично модифікованих організмів у навколишнє середовище.

Відповідно до Угоди про Асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами, з іншого боку, визначено національні зобов'язання щодо імплементації Директив Європейського Союзу з питань ГМО, якими передбачається участь громадськості в прийнятті рішень щодо поводження з ГМО.

Верховною Радою України прийнято Закон України «Про державне регулювання генетично-інженерної діяльності та державний контроль за розміщенням на ринку генетично модифікованих організмів і продукції», який набере чинності 16.09.2026 і яким імплементовано у законодавство України відповідні акти ЄС.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.07.2022 № 573, затверджено план заходів з реалізації Стратегії біобезпеки та біологічного захисту на 2022-2025 роки, яким передбачається розроблення інформаційних матеріалів з питань поводження з генетично модифікованими організмами у відкритій системі для різних аудиторій (органів державної влади, місцевого самоврядування, бізнесу, громадськості, студентів тощо).

XVI. Перешкоди, що виникли при реалізації статті 6

Вкажіть будь-які перешкоди, що виникли при реалізації положень будь-якого з пунктів статті 6.

ВІДПОВІДЬ:

Громадські слухання у процедурі оцінки впливу на довкілля не проводилися починаючи з періоду встановлення пов'язаних з COVID-пандемією обмежень і це скасування продовжило діяти з початком повномасштабного вторгнення після 24.02.2022 і до кінця липня 2023 р. Внаслідок повномасштабної збройної агресії росії проти України, серед громадян України виникла значна кількість внутрішньо переміщених осіб, а також осіб, що емігрували за кордон.

Внаслідок відсутності або обмеженої функціональності споруд цивільного захисту, не можливо створити безпечні умови для проведення громадських слухань під час повітряних тривог, обстрілів та ведення бойових дій. Пошкодження енергетичної інфраструктури, проблеми зі стабільним енергозабезпеченням та зв'язком зумовлюють проблеми з доступом до державних електронних сервісів, документації з оцінки впливу на довкілля та з обміном інформацією між усіма учасниками процедури. Таким чином збройна агресія росії проти України та її наслідки створюють ключові перешкоди у забезпеченні інформування громадськості та її участі в процедурі оцінки впливу на довкілля.

З метою забезпечення повноцінної участі громадськості у процедурі оцінки впливу на довкілля під час воєнного стану, починаючи з кінця липня 2023 року відновлено проведення громадських слухань. Прийнятий 13.11.2023 Закон України № 3227 «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення та цифровізації процедури оцінки впливу на довкілля» врегульовує питання проведення громадських слухань у процедурі оцінки впливу на довкілля у режимі відеоконференції на період дії воєнного стану на території України.

У територіальних громадах, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають у тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), оцінки впливу на довкілля планованої діяльності не здійснюється, строки розгляду поданої документації зупиняються, висновки з оцінки впливу на довкілля щодо такої планованої діяльності не видаються. Суб'єкт господарювання може ініціювати проведення оцінки впливу на довкілля на територіях в зоні бойових дій – за умови, що там здійснюють свої повноваження органи державної влади України та існує можливість забезпечити проведення процедури відповідно до Закону.

На підставі Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» від 14.03.2022 № 133/2022, постанови Кабінету Міністрів України від 12.03.2022 № 263 «Деякі питання забезпечення функціонування інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних систем, публічних електронних реєстрів в умовах воєнного стану», з метою недопущення несанкціонованих дій з інформацією, що міститься в автоматизованій інформаційній системі «Єдиний реєстр з оцінки впливу на довкілля», наказом Міндовкілля від 22.03.2022 № 159 було тимчасово обмежено доступ до Реєстру для зовнішнього користування. З червня 2022 року доступ до Реєстру відновлено з обмеженнями, що забезпечують дотримання вимог безпеки та захисту інформації, зокрема: доступ до інформації про місце провадження планованої діяльності обмежено або закрито; для громадськості - уповноважений орган надає документацію з оцінки впливу на довкілля за запитом, після ідентифікації особи-запитувача. Обмеження діятимуть під час воєнного стану. Інформація про встановлені обмеження оприлюднена на вебсайті Міндовкілля, а також на національній онлайн-платформі «ЕкоСистема».

Внаслідок значних руйнувань критичної інфраструктури, зумовлених бойовими діями, обстрілами та ракетними атаками, що здійснюються росією, виникли значні і термінові потреби у відновленні та відбудові. Щоб забезпечити ці потреби, на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності у сфері довкілля та щодо цивільного захисту на період дії воєнного стану і у відбудовний період» від 15.03.2022 № 2132, відновлювальні роботи з ліквідації наслідків збройної агресії проти України під час дії воєнного стану було звільнено від оцінки впливу на довкілля. Також не підлягає оцінці впливу на довкілля діяльність, спрямована на забезпечення оборони держави. Критерії, за якими визначається діяльність, що не підлягає оцінці впливу на довкілля, визначено постановою Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 1010, до якої у період дії воєнного стану внесено зміни та уточнення.

XVII. Додаткова інформація щодо практичної реалізації положень статті 6

Надайте додаткову інформацію щодо практичної реалізації положень статті 6, що стосуються участі громадськості у прийнятті рішень щодо конкретних видів діяльності, наприклад, про те, чи існують які-небудь статистичні дані чи інша інформація про участь громадськості у прийнятті рішень щодо конкретних видів діяльності чи стосовно рішень

про незастосування положень цієї статті щодо планованих видів діяльності, що відповідають інтересам національної оборони

ВІДПОВІДЬ:

З метою забезпечення повноцінної участі громадськості у процедурі оцінки впливу на довкілля під час воєнного стану, починаючи з кінця липня 2023 року відновлено проведення громадських слухань. Прийнятий 13.07.2023 Закон України № 3227 «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення та цифровізації процедури оцінки впливу на довкілля» врегульовує питання проведення громадських слухань у процедурі оцінки впливу на довкілля у режимі відеоконференції на період дії воєнного стану на території України. Про проведення громадських слухань у режимі відеоконференції зазначається в оголошенні про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля та у звіті про громадське обговорення. Відновлення громадських слухань у режимі відеоконференції дає змогу зацікавленим громадськості приймати участь у процедурі оцінки впливу на довкілля, бути присутніми на громадських слуханнях, подавати запитання, зауваження і пропозиції віддалено (в онлайн режимі). Посилання для підключення до відеоконференції створюється відповідним уповноваженим органом.

З моменту відновлення проведення громадських слухань, в режимі відеоконференції проведено 375 громадських слухань. Громадські слухання у форматі відеоконференцій проводяться Міндовкілля згідно з графіком, що постійно оновлюється. Відеозаписи всіх громадських слухань доступні для громадськості на офіційному YouTube-каналі Міндовкілля.

Міндовкілля оприлюднює на своєму офіційному вебсайті, у розділі, присвяченому оцінці впливу на довкілля, інформацію щодо громадських слухань, роз'яснення для представників громадськості, а також роз'яснення для усіх зацікавлених щодо змін до процедури оцінки впливу на довкілля на період дії воєнного стану, а також публікує роз'яснювальну і підсумкову інформацію про видані висновки з оцінки впливу на довкілля, а також про рішення про відмову у видачі висновку з оцінки впливу та їхні підстави на офіційному веб-сайті.

Задля забезпечення оперативних потреб у відновленні та відбудові зруйнованої інфраструктури, до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» та підзаконних актів внесено зміни, якими звільнено від проведення оцінки впливу на довкілля деякі роботи.

Зокрема, у 2022 році, на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності у сфері довкілля та щодо цивільного захисту на період дії воєнного стану і у відбудовний період» від 15.03.2022 № 2132, звільнено від оцінки впливу на довкілля відновлювальні роботи з ліквідації наслідків збройної агресії та бойових дій на період дії воєнного стану та у відбудовний період після закінчення воєнних дій.

Пізніше, у 2023 році, до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» внесено додаткові уточнення про те, що не підлягають оцінці впливу на довкілля відновлювальні роботи з ліквідації наслідків збройної агресії проти України під час дії воєнного стану, відповідно до критеріїв, затверджених Кабінетом Міністрів України, зміна цільового призначення особливо цінних земель та інша діяльність, пов'язана з розміщенням Національного військового меморіального кладовища. До постанови Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 1010 внесено зміни, якими встановлено чіткий перелік критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля. Дана планована діяльність спрямована на забезпечення обороноздатності, а також найбільш нагальних потреб з відновлення інфраструктури та життєзабезпечення населення. Встановлений перелік критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, відповідає положенню Орхуської Конвенції про право держави не застосовувати вимоги Конвенції про участь громадськості у прийнятті рішень до запланованих видів діяльності, які служать цілям національної оборони. Постанова зі встановленими критеріями оприлюднена на офіційному вебпорталі Верховної Ради України (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1010-2017-%D0%BF#Text>), як вимагається законодавством щодо усіх нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України.

З початку повномасштабної збройної агресії росії проти України критична інфраструктура – інфраструктура, що забезпечує життєдіяльність населення, - зазнає постійних цілеспрямованих

атак та руйнувань, спричинених бойовими діями, навмисними обстрілами, масованими ракетними атаками та іншими збройними ураженнями.

Законодавство України у сфері оцінки впливу на довкілля, прийняте відповідно до положень Директиви 2011/92/ЄС, передбачає доволі тривалий час на проходження процедури оцінки впливу на довкілля, що у період воєнного стану унеможливило оперативне відновлення пошкоджених об'єктів критичної інфраструктури, негативно впливає на життєзабезпечення людей та на забезпечення доступу до води, тепла, електроенергії. Процедура оцінки впливу на довкілля триває щонайменше 65 робочих днів (не враховуючи часу на підготовку звіту з оцінки впливу на довкілля та проведення необхідних досліджень, що організовуються з урахуванням сезонності). З урахуванням часу, необхідного на підготовку документації з оцінки впливу на довкілля, загальна тривалість процедури оцінки впливу на довкілля може становити від 4 до 6 місяців.

В умовах воєнного стану нагальним стало питання забезпечення якнайшвидшого відновлення пошкодженої критичної інфраструктури, що зумовлює необхідність пошуку швидких і ефективних управлінських рішень, які б водночас, сприяли забезпеченню балансу у питаннях відновлення пошкодженої війною інфраструктури та інтересами захисту довкілля та дотримання вимог екологічної безпеки з одночасним забезпеченням виконання Україною міжнародних природоохоронних зобов'язань.

Одним з таких випадків є вимушене тимчасове запровадження відступів від правил процедури оцінки впливу на довкілля. Враховуючи критичну необхідність якнайшвидшого відновлення пошкодженої критичної інфраструктури в умовах воєнного стану, та відповідно до рекомендацій Європейської Комісії, відзначених у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2023 року від 18.11.2023, було розроблено Концептуальну записку, що визначає сферу відступів від правил оцінки впливу на довкілля (ОВД) та стратегічної екологічної оцінки (СЕО), проведено публічні консультації із заінтересованими сторонами та, за підсумками консультацій, опубліковано її на офіційному вебсайті Міндовкілля, за посиланням: <https://mepr.gov.ua/wp-content/uploads/2024/09/Ostatocna-redaktsiya-Kontseptualnoyi-zapysky.pdf>.

Перелік видів діяльності та об'єктів, віднесених до сфери відступів, обґрунтовується виключно необхідністю забезпечити оборону держави, ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій, проведення відновлювальних робіт з ліквідації наслідків збройної агресії проти України у період дії воєнного стану.

Відступи не стосуються транскордонної оцінки впливу на довкілля та проведення транскордонних консультацій із зачепленими державами.

Відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», оцінці впливу на довкілля не підлягає діяльність, прямо не передбачена частинами другою і третьою цієї статті, а також планована діяльність, спрямована виключно на забезпечення оборони держави, ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій, відновлювальні роботи з ліквідації наслідків збройної агресії проти України під час дії воєнного стану, відповідно до критеріїв, затверджених Кабінетом Міністрів України, зміна цільового призначення особливо цінних земель та інша діяльність, пов'язана з розміщенням Національного військового меморіального кладовища.

Критерії визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, прийняті згідно з додатком 1 до постанови Кабінету Міністрів від 13.12.2017 № 1010.

Відповідно до Критеріїв, оцінці впливу на довкілля не підлягає планована діяльність, визначена пунктами 1-21 частини другої та пунктами 1-13 частини третьої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», у разі, коли вона спрямована виключно на забезпечення оборони та енергетичної безпеки держави, ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій, наслідків військової агресії Російської Федерації проти України. Далі Критерії деталізують такі види діяльності на 9 категорій, що включають об'єкт військового та оборонного призначення, критичну енергетичну інфраструктуру у період воєнного стану, відновлення будівель і споруд як ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій та бойових дій та ін.

Водночас, замовники планованої діяльності продовжують здійснювати процедуру оцінки впливу на довкілля по об'єктам та видам діяльності, щодо яких встановлені відступи від правил оцінки впливу на довкілля, як можна зрозуміти з Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля.

У Концептуальній записці наголошується на винятковості обставин у зв'язку з триваючою агресивною війною росії проти України, і на зобов'язаннях забезпечити, під час розгляду питання про вимушені тимчасові відступи у кожному випадку, дотримання таких принципів:

- винятковість. Рішення про відступи прийматимуться лише у випадку нагальної потреби, коли ситуація є вимушеною та потребує швидких управлінських рішень і, на підставі сукупності трьох критеріїв: обороноздатність, відновлення критичної інфраструктури та ліквідація наслідків надзвичайної ситуації;

- контрольованість. У разі прийняття вимушеного рішення про застосування відступів, держава здійснює контроль щодо провадження діяльності виключно у рамках, які забезпечують досягнення завдань, з огляду на які було застосовано відступи (ліквідація надзвичайних ситуацій, відновлення, обороноздатність);

- зворотність. Рішення про застосування відступів втрачають силу, якщо проєкт планованої діяльності реалізовано, або мають бути скасовані у разі завершення періоду дії воєнного стану або по завершенню відбудовного періоду протягом 90 календарних днів після припинення або скасування воєнного стану.

Також Концептуальною запискою передбачено, що у майбутньому, для оптимізації та застосування єдиного підходу при прийнятті рішення щодо вимушених тимчасових відступів:

- ініціювати звернення Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції до Представника Уряду у Верховній Раді України щодо відмови від прийняття рішень про відступи від оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки, без погодження з Кабінетом Міністрів України;

- встановити, що підготовка і внесення на розгляд Уряду проєктів рішень, які передбачають застосування відступів від правил оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки, здійснюється лише Міндовкілля і за поданням уповноваженого центрального органу виконавчої влади, за умови, що застосування відступу є вимушеним, обґрунтованим та відповідає трьом вище зазначеним критеріям.

У Концептуальній записці зазначено, що Україна як держава, яка отримала статус кандидата на членство у Європейському Співтоваристві, підтверджує свою відданість загальноприйнятим європейським стандартам щодо оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки, і не зацікавлена та не бажає приймати рішення про відступи.

XVIII. Адреси вебсайтів, що стосуються реалізації статті 6

Вкажіть адреси відповідних вебсайтів, якщо такі є:

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України / Оцінка впливу на довкілля – <https://mepr.gov.ua/diyalnist/otsinka-vplyvu-na-dovkillya/>

Реєстри в «ЕкоСистемі» – <https://eco.gov.ua/registers>

Єдиний реєстр з оцінки впливу на довкілля – <https://id.eco.gov.ua/>

Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>

Порядок проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 989 – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/989-2017-%D0%BF#n10>

XIX. Практичні та/або інші заходи, вжиті для забезпечення участі громадськості у процесі підготовки планів і програм, пов'язаних з навколишнім середовищем, відповідно до положень статті 7

Перерахуйте відповідні практичні та/або інші заходи, вжиті для забезпечення участі громадськості у процесі підготовки планів і програм, пов'язаних з навколишнім середовищем, відповідно до положень статті 7. Вкажіть, як транспонуються в національне законодавство відповідні визначення, що містяться в статті 2, і вимога про недискримінацію, що міститься в пункті 9 статті 3.

ВІДПОВІДЬ:

Ключовим інструментом забезпечення участі громадськості у процесі підготовки планів і програм, пов'язаних з довкіллям, є Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку», що був прийнятий у 2018 р. як крок для реалізації зобов'язань України згідно з Угодою про асоціацію. У Законі транспоновано основні положення Директиви 2001/42/ЕС щодо оцінки впливу певних планів і програм на навколишнє середовище, у тому числі щодо участі громадськості.

За Законом, громадськість - одна чи більше фізичних або юридичних осіб, їх об'єднання, організації або групи, зареєстровані на території, на яку поширюється дія документа стратегічного планування. Закон покладає на замовників обов'язок щодо інформування та вільного доступу до інформації у процесі стратегічної екологічної оцінки, а також забезпечення своєчасних та ефективних можливостей для участі громадськості у стратегічній екологічній оцінці проекту документа державного планування, врахування в документі державного планування результатів громадського обговорення. Замовники планів, програм та інших документів державного планування зобов'язані розглянути надані зауваження та пропозиції громадськості та врахувати у документі державного планування результати громадського обговорення.

Для ефективного інформування про проекти планів і програм, реалізація яких може мати наслідки для довкілля та здоров'я населення, і про процедуру стратегічної екологічної оцінки цих документів, створено та функціонує Єдиний реєстр зі стратегічної екологічної оцінки. Реєстр - це інформаційно-комунікаційна система, призначена для офіційного оприлюднення документації щодо стратегічної екологічної оцінки, забезпечення інформування суб'єктів стратегічної екологічної оцінки та інших заінтересованих сторін про хід та результати здійснення стратегічної екологічної оцінки, і функціонує у складі Єдиної екологічної платформи «ЕкоСистема». Особливості функціонування Реєстру регулюються зазначеним Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» та постановою Кабінету Міністрів України від 02.05.2023 № 430 «Про затвердження Порядку ведення Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки».

Стратегічній екологічній оцінці підлягають не лише програми та плани, реалізація яких матиме наслідки для довкілля та здоров'я населення, але також і містобудівна документація, як додатково визначено у Законі України «Про регулювання містобудівної діяльності». Зазначений Закон встановлює норму про те, що громадському обговоренню підлягають розроблені в установленому законодавством порядку проекти містобудівної документації на місцевому рівні, а затвердження такої документації без проведення громадського обговорення - забороняється. Законом визначено, яким чином замовники містобудівної документації місцевого рівня забезпечують громадське обговорення та його окремі аспекти. У процесі громадського обговорення проводяться громадські слухання, а механізм їх проведення регулюється окремою урядовою постановою.

Громадське обговорення містобудівної документації може проводитися як в рамках процедури стратегічної екологічної оцінки, так і окремо - для документації, що не підлягає стратегічній екологічній оцінці (програми комплексного відновлення області або територіальної громади). В останньому випадку, відповідно до Порядку розроблення, проведення громадського обговорення, погодження програм комплексного відновлення області, території територіальної громади (її частини) та внесення змін до них, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.10.2022 № 1159 визначено, що: а) проект програми комплексного відновлення області, території територіальної громади (її частини) підлягає громадському обговоренню; б) для забезпечення представлення заінтересованих осіб та громадськості під час розроблення програми

відповідною облдержадміністрацією, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради утворюється тимчасовий консультативно-дорадчий орган з представників місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, інших заінтересованих сторін.

08.10.2024 прийнято Закон України «Про основні засади державної кліматичної політики», відповідно до статті 3 якого, одним з принципів державної кліматичної політики в Україні є звітність, а саме здійснення оцінки, моніторингу та інформування громадськості і міжнародного співтовариства щодо пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптації до неї.

Також статтею 22 зазначеного Закону передбачено інформування громадськості, її доступ до інформації щодо зміни клімату, а саме органи державної влади, органи влади Автономної Республіки Крим та органи місцевого самоврядування забезпечують інформування громадськості та її участь у розробленні політик та заходів щодо пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптації до неї, передбачених цим Законом. У процесі обговорення громадськість має право подавати будь-які зауваження та/або пропозиції щодо зміни клімату без необхідності їх обґрунтування. Зауваження та/або пропозиції можуть подаватися в письмовій формі (зокрема в електронному вигляді) та в усній формі під час публічних обговорень.

Інформація про всі зауваження та/або пропозиції громадськості, отримані у письмовій формі (зокрема в електронному вигляді), а також таблиця із зазначенням інформації про повне, часткове врахування або обґрунтоване відхилення поданих у письмовій формі зауважень та/або пропозицій надаються публічно.

Також, нормами статей 59 та 60 Закону України «Про забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією», прийнятого 01.12.2022, передбачена участь громадськості у підготовці Національного плану управління хімічною безпекою та регіональних планів управління хімічною безпекою.

Відповідно до статей 50 та 51 Закону України «Про управління відходами», прийнятого 20.06.2022, передбачена участь громадськості у підготовці Національного плану управління відходами та регіональних планів управління відходами.

XX. Можливості для участі громадськості у розробці політики щодо навколишнього середовища, забезпечені відповідно до положень статті 7

Поясніть, як забезпечуються можливості для участі громадськості у розробці політики щодо навколишнього середовища, забезпечені відповідно до положень статті 7.

ВІДПОВІДЬ:

З метою залучення громадян до участі у формуванні та реалізації державної політики, Уряд України проводить консультації з громадськістю з найбільш важливих для суспільства питань. Консультації з громадськістю проводяться у формі публічного громадського обговорення (безпосередня форма) та вивчення громадської думки (опосередкована форма).

На виконання вимог постанови Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» в обов'язковому порядку проводяться консультації з громадськістю у формі публічного громадського обговорення та/або електронних консультацій з громадськістю щодо проектів нормативно-правових актів, які: стосуються конституційних прав, свобод та обов'язків громадян; стосуються життєвих інтересів громадян, у тому числі впливають на стан навколишнього природного середовища; передбачають провадження регуляторної діяльності у певній сфері; визначають стратегічні цілі, пріоритети і завдання у відповідній сфері державного управління (у тому числі проекти державних і регіональних програм економічного, соціального і культурного розвитку, рішення стосовно їх виконання); стосуються інтересів територіальних громад, здійснення повноважень місцевого самоврядування, делегованих органам виконавчої влади відповідними радами; визначають порядок надання адміністративних послуг; стосуються правового статусу громадських об'єднань, їх фінансування та діяльності; передбачають надання пільг чи встановлення обмежень для суб'єктів господарювання та інститутів громадянського суспільства; стосуються присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності, які за ними

закріплені, об'єктам права власності, які належать фізичним особам, імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій; стосуються витрачання бюджетних коштів (звіти головних розпорядників бюджетних коштів за минулий рік).

Органи виконавчої влади щорічно складають орієнтовний план проведення консультацій з громадськістю з урахуванням основних завдань, визначених Програмою діяльності Кабінету Міністрів України, Національною економічною стратегією на період до 2030 року, Планом законопроектної роботи Верховної Ради України та іншими документами, а також результатів проведення попередніх консультацій з громадськістю. Крім того, готуються уточнені плани проведення громадських обговорень.

Пропозиції та зауваження, що надійшли під час публічного громадського обговорення, вивчаються та аналізуються. За результатами консультацій з громадськістю органи виконавчої влади готують звіти про проведення обговорення.

Крім того, 20.06.2024 прийнято Закон України «Про публічні консультації», який набере чинності через 12 місяців після закінчення або скасування воєнного стану та визначає, що публічні консультації проводяться у формі: 1) електронних консультацій шляхом оприлюднення консультаційного документа на онлайн-платформі для публічних консультацій та/або на офіційному веб-сайті суб'єкта проведення публічних консультацій щодо предмета консультацій; 2) адресних консультацій шляхом надсилання заінтересованим сторонам консультаційного документа, проведення опитування, анкетування; 3) публічного обговорення шляхом проведення публічних заходів (засідань у формі круглих столів, слухань, конференцій, фокус-груп, зустрічей, інтернет-, відеоконференцій). Публічні консультації можуть проводитися одночасно в різних формах. За результатами публічних консультацій суб'єкт проведення публічних консультацій складає звіт, у якому зазначаються, в тому числі узагальнена інформація про врахування або відхилення пропозицій з обґрунтуванням прийнятого рішення. Суб'єкт проведення публічних консультацій оприлюднює звіт про результати проведення публічних консультацій та доопрацьований за результатом проведення публічних консультацій проект акта на онлайн-платформі для публічних консультацій та/або на своєму офіційному веб-сайті не пізніше 30 робочих днів після дня завершення публічних консультацій.

XXI. Перешкоди, що виникли при реалізації статті 7

Повідомте про будь-які перешкоди, що виникли при реалізації статті 7

ВІДПОВІДЬ:

Законодавчі заходи є достатніми для забезпечення участі громадськості в питаннях розроблення планів, програм і політичних документів, пов'язаних з навколишнім середовищем, і перешкоди для участі інститутів громадянського суспільства у розробці та реалізації програм і політики у галузі охорони навколишнього середовища практично відсутні.

На місцевому рівні, ефективній реалізації цих заходів перешкоджає недостатній рівень інформування, навчання і, як наслідок, низька зацікавленість представників громадськості щодо процедури стратегічної екологічної оцінки та інших процедур громадських обговорень проектів планів, програм та інших документів державного планування.

XXII. Додаткова інформація про практичну реалізацію положень статті 7

Надайте додаткову інформацію про практичну реалізацію положень статті 7, що стосуються участі громадськості у прийнятті рішень щодо конкретних видів діяльності.

Положення статті 7 Орхуської конвенції реалізуються через процедуру стратегічної екологічної оцінки (з 2018 року), яка є важливим інструментом для врахування екологічних міркувань у процесі планування та прийняття рішень.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» спрямований на адаптацію законодавства України до законодавства Європейського Союзу в частині встановлення сфери застосування та порядку здійснення стратегічної екологічної оцінки відповідно до підходу, закріпленому у Директиві Європейського Парламенту та Ради ЄС від 27.06.2001

№ 2001/42/ЄС, а також з метою реалізації положень Протоколу про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище в транскордонному контексті.

Об'єкти стратегічної екологічної оцінки визначені Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» і стосуються документів державного планування, які можуть мати вплив на довкілля. Серед таких об'єктів: містобудівна документація (генеральні плани населених пунктів, детальні плани територій, схеми планування територій), інші документи державного планування (програми соціально-економічного розвитку, стратегії, плани заходів).

За період 2021-2024 проведено 8672 процедур стратегічної екологічної оцінки документів державного планування. Процедура здійснюється виключно через Єдиний реєстр стратегічної екологічної оцінки без паперових документів, а уся інформація по стратегічній екологічній оцінці є відкритою і доступною.

Громадськість має право брати участь у процедурі стратегічної екологічної оцінки (подання зауважень та пропозицій до заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, участь у громадських обговореннях звітів про стратегічну екологічну оцінку).

Відповідно до частини 5 статті 10 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» строк громадського обговорення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки встановлюється замовником документа державного планування, але має становити не менше 15 днів з дня її оприлюднення.

Відповідно до частини шостої статті 12 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» строк громадського обговорення встановлюється замовником і не може становити менш як 30 днів з дня оприлюднення повідомлення, передбаченого частиною четвертою цієї статті.

У доповнення до законодавства про стратегічну екологічну оцінку, інші, більш загальні засади участі громадськості у процесі формування екологічної політики, визначені Регламентом Кабінету Міністрів. Згідно з Регламентом, Кабінет Міністрів залучає громадян до процесу прийняття рішень з питань, що мають важливе суспільне значення. При розробці проектів актів Кабінету Міністрів, розробник акту має провести публічні консультації з представниками заінтересованих сторін. З цією метою діє Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996. Порядок встановлює вимоги щодо проведення усіма органами виконавчої влади таких публічних консультацій. Консультації з громадськістю організовує орган виконавчої влади, що є розробником проекту акта (програми, плану, документа політики, інше) або пропозицій щодо реалізації відповідної державної політики. Консультації проводяться у формі публічного громадського обговорення, електронних консультацій з громадськістю та вивчення громадської думки. В обов'язковому порядку проводяться консультації з громадськістю щодо проектів нормативно-правових актів, які стосуються життєвих інтересів громадян, у тому числі впливають на стан навколишнього природного середовища.

Інформація про проведення консультацій з громадськістю оприлюднюється у спеціально створеній рубриці «Консультації з громадськістю» на офіційному вебсайті органу виконавчої влади. Пропозиції та зауваження, що надійшли під час публічного громадського обговорення або електронних консультацій з громадськістю, аналізуються та готується звіт з інформацією про врахування пропозицій та зауважень та з обґрунтуванням прийнятого рішення.

На офіційних вебсайтах центральних та місцевих органів виконавчої влади можуть створюватися окремі рубрики щодо проектів нормативно-правових актів, розробником яких є відповідний орган, зі звітною і/або статистичною інформацією про громадські обговорення цих проектів.

Проекти нормативно-правових актів, у тому числі проекти програм та планів, місцевих державних адміністрацій виносяться на громадське обговорення, відповідно до Закону «Про місцеві державні адміністрації».

XXIII. Адреси вебсайтів, що стосуються реалізації статті 7
Вкажіть адреси відповідних вебсайтів, якщо такі є:

Єдиний реєстр стратегічної екологічної оцінки – <https://my.eco.gov.ua/registry?keyId=52>
 Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України –
<https://mepr.gov.ua/gromadyanam/konsultatsiyi-z-gromadskisty/>,
<https://mepr.gov.ua/diyalnist/strategichna-ekologichna-otsinka/>

XXIV. Заходи, що вживаються для сприяння участі громадськості у підготовці нормативних актів і норм, що можуть здійснити істотний вплив на навколишнє середовище, відповідно до положень статті 8

Повідомте про те, які заходи вживаються для сприяння ефективній участі громадськості в процесі підготовки державними органами виконавчих нормативних актів та інших загальноприйнятих юридичних обов'язкових норм, які можуть здійснити істотний вплив на навколишнє середовище, відповідно до положень статті 8. Повідомте, якщо це доцільно, про те, як транспонуються в національне законодавство відповідні визначення, що містяться в статті 2, і вимога про недискримінацію, що міститься в пункті 9 статті 3

ВІДПОВІДЬ:

В Україні питання участі громадськості у процесі прийняття рішень визначаються рядом загальних нормативно-правових актів, у тому числі Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», що визначає правові та організаційні засади реалізації державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності, спрямованої на вдосконалення правового регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів.

Статтею 9 цього Закону України передбачено процедуру оприлюднення проектів регуляторних актів з метою отримання зауважень та пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань. Термін, протягом якого від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань приймаються зауваження та пропозиції, встановлюється розробником проекту регуляторного акта і не може бути менше одного місяця і більше трьох місяців з дня оприлюднення проекту регуляторного акта. Усі зауваження та пропозиції щодо проекту регуляторного акта, отримані протягом встановленого строку, підлягають обов'язковому розгляду розробником цього проекту. За результатами цього розгляду розробник проекту регуляторного акта повністю чи частково враховує отримані зауваження та пропозиції або мотивовано їх відхиляє.

У разі неоприлюднення регуляторний акт не може бути прийнятий або схвалений уповноваженим на це органом виконавчої влади (Державною регуляторною службою України).

Також надається можливість громадськості висловлювати свої зауваження безпосередньо через представницькі громадські органи.

Наказом Міндовкілля від 11.12.2020 № 356 (зі змінами, внесеними наказом Міндовкілля від 02.08.2024 № 965) затверджено склад Громадської ради при Міністерстві захисту довкілля та природних ресурсів України, як тимчасово консультативно-дорадчий орган, утворений для сприяння участі громадськості у формуванні та реалізації державної, регіональної політики.

Громадські ради надають можливість відкритого і прямого діалогу з органами влади. Ці дорадчі органи мають особливий статус, визначений законодавством, для посилення цієї комунікації. Рішення громадської ради мають рекомендаційний характер і є обов'язковими для розгляду органом виконавчої влади.

Громадська рада відповідно до покладених на неї завдань, в тому числі, готує та подає органу виконавчої влади пропозиції до орієнтовного плану проведення консультацій з громадськістю; готує та подає органу виконавчої влади обов'язкові для розгляду пропозиції, висновки, аналітичні матеріали щодо вирішення питань у відповідній сфері, підготовки проектів нормативно-правових актів, удосконалення роботи органу; збирає, узагальнює та подає органу виконавчої влади пропозиції громадськості щодо вирішення питань, які мають важливе суспільне значення.

Рішення органу виконавчої влади, прийняте за результатами розгляду пропозицій громадської ради, не пізніше ніж у десятиденний строк після його прийняття в обов'язковому порядку доводиться до відома членів громадської ради та громадськості шляхом його оприлюднення на офіційному веб-сайті органу виконавчої влади та/або будь-яким іншим способом. Інформація про прийняте рішення повинна містити відомості про врахування пропозицій громадської ради або причини їх відхилення.

07.11.2024 Міндовкілля оголосило про створення Молодіжної ради при Міндовкіллі – постійного консультативно-дорадчого органу, який займатиметься підготовкою, наданням та розглядом пропозицій і рекомендацій від молоді щодо формування та реалізації державної політики Міндовкілля та інформування молоді щодо діяльності Міністерства (<https://www.kmu.gov.ua/news/startuie-nabir-do-molodizhnoi-rady-pry-mindovkilli>).

XXV. Перешкоди, що виникли при реалізації статті 8

Повідомте про будь-які перешкоди, що виникли при реалізації статті 8

ВІДПОВІДЬ:

На законодавчому рівні відсутні перешкоди для участі громадськості, інститутів громадянського суспільства у підготовці нормативних актів виконавчої влади в цілому та загальнообов'язкових актів у галузі охорони навколишнього середовища.

XXVI. Додаткова інформація щодо практичної реалізації положень статті 8

Надайте додаткову інформацію щодо практичної реалізації положень, що стосуються участі громадськості у діяльності, що охоплюється статтею 8

ВІДПОВІДЬ:

За участі громадськості, було прийнято ряд документів у сфері охорони навколишнього природного середовища, зокрема:

- Закон України «Про основні засади державної кліматичної політики» від 08.10.2024 № 3991;
- Стратегія розвитку територій у зоні відчуження і зоні безумовного (обов'язкового) відселення на 2024-2032 роки, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.01.2024 № 49;
- Водна стратегія України на період до 2050 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 № 1134;
- Стратегія інтегрованої автоматизованої системи радіаційного моніторингу на період до 2024 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.04.2022 № 323;
- Державна стратегія управління лісами України до 2035 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1777;
- Стратегія екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.10.2021 № 1363;
- Стратегія розвитку галузі рибного господарства України на період до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.05.2023 № 402;
- Морська природоохоронна стратегія України, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11.10.2021 № 1240;
- Концепція підвищення рівня хімічної безпеки, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.12.2008 № 1571;

Проведено громадське обговорення пріоритетних для державної екологічної політики проектів документів, зокрема:

- проект Національного плану управління відходами до 2033 року;
- проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України в частині імплементації положень актів права Європейського Союзу (acquis EC) щодо збереження тваринного і рослинного світу України»;
- проект Закону України «Про управління відходами видобувної промисловості»;
- проект Закону «Про електричне та електронне обладнання та відходи електричного та електронного обладнання»;
- проекти Планів управління річковими басейнами;
- проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку організації та проведення громадських слухань у процесі видачі інтегрованого довікільного дозволу (внесення змін до нього)», та ін.

XXVII. Адреси вебсайтів, що стосуються реалізації статті 8

Вкажіть адреси відповідних вебсайтів, якщо такі є:

Офіційні вебсайти міністерств та інших центральних органів виконавчої влади згідно з відповіддю на питання VI;
 газета Кабінету Міністрів України «Урядовий кур'єр» – <https://ukurier.gov.ua/uk/news/>
 Єдиний вебпортал органів виконавчої влади України «Урядовий портал» – <https://www.kmu.gov.ua/news/>

XXVIII. Законодавчі, нормативні та інші заходи щодо реалізації положень статті 9, що стосуються доступу до правосуддя

Перерахуйте законодавчі, нормативні та інші заходи щодо реалізації положень статті 9, що стосуються доступу до правосуддя

Поясніть, яким чином реалізуються положення кожного пункту статті 9. Повідомте, як транспонуються в національне законодавство відповідні визначення, що містяться в статті 2, і вимога про недискримінацію, що міститься в пункті 9 статті 3. Крім того, опишіть, зокрема:

а) пункт 1 - заходи, вжиті для забезпечення того, щоб:

i) будь-яка особа, яка вважає, що її запит про доступ до інформації, подана відповідно до статті 4, було проігноровано відповідно до положень цієї статті, мала доступ до процедури розгляду в суді або іншому незалежному та неупередженому органі, заснованому згідно з законом;

ii) у випадках, коли передбачається такий судовий розгляд, така особа мала доступ до визначеної законом швидкої процедури, що не потребує оплати або передбачає мінімальні обсяги оплати, для повторного перегляду справи державним органом або її розгляду незалежним і неупередженим органом, який не є судовим;

iii) остаточні рішення, що приймаються відповідно до цього пункту, носили обов'язковий характер для державного органу, що володіє відповідною інформацією, і щоб причини було вказано в письмовій формі, хоча б у тих випадках, коли в доступі до інформації було відмовлено.

б) заходи, вжиті для забезпечення того, щоб у рамках національного законодавства відповідні представники громадськості, які відповідають критеріям, зазначеним у пункті 2, мали доступ до процедури розгляду в суді та/або іншому

незалежному та неупередженому органі, заснованому згідно з законом, з метою оскарження законності з правової та процесуальної точки зору будь-якого рішення, дії або бездіяльності за умови дотримання положень статті 6;

с) пункт 3 – заходи, вжиті для забезпечення того, щоб представники громадськості, які відповідають передбаченим законодавством критеріям, якщо такі є, мали доступ до адміністративних або судових процедур для оскарження дій або бездіяльності приватних осіб і державних органів, які порушують положення національного законодавства, що стосується довкілля;

д) пункт 4 - заходи, вжиті для забезпечення того, щоб:

i) процедури, зазначені в пунктах 1, 2 і 3, забезпечували адекватні та ефективні засоби правового захисту;

ii) такі процедури і в інших відносинах відповідали вимогам цього пункту;

е) пункт 5 - заходи, вжиті для забезпечення надання громадськості інформації про доступ до адміністративних і судових процедур перегляду рішень

ВІДПОВІДЬ:

Забезпечення доступу громадян до правосуддя та правових процедур здійснюється через розгалужену по всій території України мережу точок доступу до безоплатної правничої допомоги. Система надання безоплатної правничої допомоги включає 5 міжрегіональних центрів з надання безоплатної правничої допомоги, що налічують 500 бюро правничої допомоги, в яких юристами надаються необхідні правничі послуги.

З метою забезпечення доступу осіб до безоплатної правничої допомоги також функціонує єдиний контактний номер телефону системи надання безоплатної правничої допомоги 0 800 213 103; організовано надання правничих послуг в письмовому вигляді онлайн засобами мережі Інтернет (Telegram, Instagram, Facebook); організовується робота консультаційних пунктів доступу до безоплатної правничої допомоги, в рамках яких юристи здійснюють виїзні консультування; надається адресна правнича допомога за місцем проживання або перебування осіб.

З метою інформування громадян про гарантовані державою можливості захисту їхніх прав, розміщуються публікації у медіа, проводяться інформаційно-роз'яснювальні заходи. Проводяться правопросвітницькі заходи, зокрема, щодо порядку звернення до суду, алгоритму оскарження заочних судових рішень.

Реалізація положень статті 9 Орхуської Конвенції в Україні забезпечується за допомогою адміністративного, а також господарського і цивільного судочинства. Позови про порушення права на доступ до екологічної інформації або права на участь у прийнятті рішень з питань довкілля, а так само про оскарження інших рішень, дій / бездіяльності органів державної влади, розглядаються в адміністративних судах. Позови щодо порушення норм національного екологічного законодавства подаються підприємствами також в господарські (якщо позивачем є юридична особа) або в цивільні (якщо позивач - фізична особа) суди.

Відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації», рішення, дії чи бездіяльність розпорядників публічної інформації можуть бути оскаржені до керівника розпорядника, вищого органу або суду. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників публічної інформації до суду здійснюється відповідно до Кодексу адміністративного судочинства України.

Спеціалізованих екологічних судів, суддів або судових палат з розгляду справ про право на інформацію і право на участь в процесі прийняття екологічно важливих рішень в Україні не існує.

Парламентський контроль за дотриманням права людини на доступ до інформації здійснюється Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, тимчасовими слідчими комісіями Верховної Ради України, народними депутатами України. Невиконання законних вимог Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини або представників Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб, громадян - суб'єктів підприємницької діяльності.

Звернення з позовом до суду пов'язане із додатковими матеріальними витратами та труднощами. Однією з перешкод у сфері доступу до публічної інформації представники громадськості визнають високу ставку судового збору, а також тривалий розгляд судових справ.

Будь-які позови, подані в Україні для захисту прав, гарантованих Конвенцією, а також позови стосовно навколишнього середовища розглядаються на підставі загальних процесуальних правил для відповідного виду судочинства. Для такої категорії справ в Україні не існує будь-яких спеціальних норм щодо термінів розгляду таких справ, сум платежів для ініціювання і розгляду справи, доступних засобів правового захисту тощо. Так, наприклад, процедура розгляду адміністративного позову щодо оскарження відмови в наданні екологічної інформації нічим не буде відрізнятися від процедури розгляду позову щодо оскарження відмови в наданні інформації в будь-якій іншій сфері.

Суди застосовують безпосередньо текст Орхуської конвенції. Згідно зі статтею 19 Закону України «Про міжнародні договори України», чинні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства і застосовуються у порядку, передбаченому нормами національного законодавства.

Закон України «Про доступ до судових рішень», забезпечує відкритість діяльності судів загальної юрисдикції, прогнозованості судових рішень та сприяння єдиному застосуванню законодавства. Рішенням Вищої Ради Правосуддя від 19.04.2018 № 1200/0/15-18 затверджено Порядок ведення Єдиного державного реєстру судових рішень.

Таким чином, в національному законодавстві на рівні закону закріплено права представників громадськості, передбачені статтею 3 Орхуської конвенції, щодо отримання доступу до інформації, пов'язаної з судовими рішеннями, що стосуються навколишнього середовища.

Україна продовжує докладати зусиль для покращення (гарантування) доступу до правосуддя усіх українців, гарантувати належні правові процедури.

Актуальна правова інформація розміщується на довідково-інформаційній платформі правових консультацій «WikiLegalAid». Загалом на платформі розміщено 2272 правові консультації.

В Україні громадськість має право оскаржити будь-які рішення, дії/бездіяльність органів державної влади, у тому числі, що походять з положень статей 7 і 8 Конвенції.

Відносини в галузі охорони навколишнього природного середовища в Україні регулюються Конституцією України, міжнародними угодами України, Цивільним кодексом України, Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища», а також розробленим відповідно до нього земельним, водним, лісовим законодавством, законодавством про надра, про охорону атмосферного повітря, про охорону і використання рослинного і тваринного світу та іншим спеціальним законодавством.

Державними органами управління в галузі охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, а на території Автономної Республіки Крим - орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища та інші державні органи, до компетенції яких законами України віднесено здійснення зазначених функцій.

Громадські організації можуть брати участь в управлінні галуззю охорони навколишнього природного середовища, якщо така діяльність передбачена їх статутами, зареєстрованими відповідно до законодавства України.

Згідно зі ст. 67 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», спори в галузі охорони навколишнього природного середовища вирішуються судом, місцевими радами або утвореними ними органами відповідно до їх компетенції і в порядку, встановленому законодавством України.

Керуючись Цивільним процесуальним кодексом України, будь-яка зацікавлена особа має можливість подати заяву в суд для захисту своїх порушених прав та законних інтересів.

Разом з тим, існує проблема, що законодавство України не містить жодних спеціальних гарантій доступу до суду громадян та природоохоронних організацій з питань, що стосуються довкілля, як цього вимагає Орхуська конвенція та ряд директив ЄС у сфері охорони довкілля. Згідно вимог Конвенції звернення до суду з питань, що стосується довкілля, не повинно бути пов'язаним з непомірно великими витратами, а Держави сторони зобов'язані вживати заходів із створення відповідних механізмів надання допомоги для усунення або послаблення фінансових чи інших перешкод у доступі до правосуддя в такій категорії справ.

Судове оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень, оскарження дій приватних осіб, які порушують вимоги природоохоронного законодавства всупереч міжнародним стандартам, – вимагає сплати судового збору у розмірі аналогічному із розміром судового збору за будь-яку іншу вимогу немайнового характеру. Сумарно в трьох інстанціях таке оскарження, до прикладу, для громадської екологічної організації коштуватиме 3,5 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, що на сьогодні становить більше 10 тисяч гривень (3028 грн в 1 інстанції). Така сума судового збору у поєднанні із відсутністю будь-яких інших механізмів, впроваджених у державі для послаблення фінансових перешкод у доступі до правосуддя з питань, що стосується довкілля (безоплатна правова допомога, спеціальні вимоги щодо розподілу судових витрат в разі програшу позивачем справи), пов'язані з непомірно великими витратами для громадянського суспільства України, а відтак не забезпечують виконання міжнародних зобов'язань за Орхуською конвенцією та Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.

Для вирішення цього питання, проектом Закону України «Про державний екологічний контроль» (від 19.02.2020 № 3091) передбачається внесення змін до частини першої статті 5 Закону України «Про судовий збір» шляхом доповнення пунктом 24 такого змісту:

«24) позивачі – за подання позовів про зупинення діяльності суб'єкта господарювання у зв'язку з порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища, про відшкодування шкоди та заподіяних державі збитків внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища».

XXIX. Перешкоди, що виникли при реалізації статті 9

Вкажіть будь-які перешкоди, що виникли при реалізації положень будь-якого з пунктів статті 9

ВІДПОВІДЬ:

Через велику завантаженість судів, позовні заяви про порушення природоохоронного законодавства розглядаються протягом тривалих термінів. Узагальнення судової практики свідчить, що судами при вирішенні спорів не завжди береться до уваги необхідність застосування спеціального законодавства до екологічних правовідносин, що призводить до помилкових обґрунтувань і висновків в судових рішеннях..

XXX. Додаткова інформація щодо практичної реалізації положень статті 9

Надайте додаткову інформацію щодо практичного застосування положень, що стосуються доступу до правосуддя відповідно до статті 9, наприклад про те, чи існують які-небудь статистичні дані про правосуддя з питань навколишнього середовища і чи є які-небудь механізми надання допомоги для усунення або послаблення фінансових чи інших бар'єрів, що перешкоджають доступу до правосуддя.

ВІДПОВІДЬ:

В період за 2021-2024 роки внесені відомості про 2 кримінальних правопорушення, передбачених ст. 238 Кримінальним кодексом України (Приховування або перекручення

відомостей про екологічний стан), які на даний час за результатами досудового розслідування закриті.

XXXI. Адреси вебсайтів, що стосуються реалізації статті 9

Вкажіть адреси відповідних вебсайтів, якщо такі є:

Державна судова адміністрація України – <https://dsa.court.gov.ua/dsa/>
 Міністерство юстиції України – <https://minjust.gov.ua/>
 Довідково-інформаційна платформа правових консультацій «WikiLegalAid» – <https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/WikiLegalAid:%D0%9F%D1%80%D0%BE>
 Верховний суд України – https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
 Офіс Генерального прокурора – <https://www.gp.gov.ua/>

Статті 10–22 не належать до національної реалізації

XXXII. Загальні коментарі стосовно мети Конвенції

Вкажіть, якщо це доречно, яким чином реалізація положень Конвенції сприяє захисту права кожної людини сучасного та майбутніх поколінь жити в навколишньому середовищі, сприятливому для його здоров'я та добробуту

ВІДПОВІДЬ:

Орхуська конвенція залишається важливим механізмом захисту прав людини навіть у складних умовах війни та відбудови України. Її реалізація забезпечує прозорість, залучення громадськості та відповідальність за екологічні рішення, які впливають на життя нинішніх та майбутніх поколінь.

Реалізація вимог Орхуської Конвенції сприяє забезпеченню реалізації вимог статті 50 Конституції України про захист права кожного громадянина України на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди, забезпечення права вільного доступу до інформації про стан навколишнього середовища та створює умови для того, щоб екологічні права кожного громадянина були не тільки задекларовані, але й реально захищені. Конвенція забезпечує відповідальність держави, бізнесу та громадськості за збереження довкілля для сучасного та майбутнього поколінь. Активні бойові дії на території України суттєво вплинули на екосистеми, особливо у зонах бойових дій. Орхуська конвенція сприяє захисту прав громадян на доступ до екологічної інформації про стан довкілля.

XXXIII. Законодавчі, нормативні та інші заходи щодо реалізації положень статті 6-біс і додатків I-біс, що стосуються генетично змінених організмів

Характеризуючи законодавчі, нормативні та інші заходи щодо реалізації положень статті 6-біс, що стосуються участі громадськості в прийнятті рішень щодо навмисного вивільнення у навколишнє середовище і реалізації на ринку генетично змінених організмів, опишіть:

а) пункт 1 статті 6-біс і:

i) пункт 1 додатка I-біс - заходи, включені в нормативно-правову базу Сторони для забезпечення ефективного надання інформації та участі громадськості у зв'язку з рішеннями, що підпадають під дію положень статті 6-біс;

ii) пункт 2 додатка I-біс - будь-які винятки, передбачені нормативно-правовою базою Сторони щодо процедури участі громадськості, викладеної в додатку I-біс, і критерії для будь-якого такого винятку;

iii) пункт 3 додатка I-біс - заходи, вжиті з метою адекватного, своєчасного та ефективного надання громадськості резюме відповідного повідомлення, надісланого з метою отримання дозволу на умисне вивільнення або реалізацію на ринку таких генетично змінених організмів, а також доповіді про оцінку, коли такий є;

iv) пункт 4 додатка I-біс - заходи, вжиті з метою забезпечення того, щоб у будь-якому випадку інформація, наведена в цьому пункті, не розглядалася як конфіденційна;

v) пункт 5 додатка I-біс - заходи, вжиті для забезпечення транспарентності процедур прийняття рішень і для надання громадськості доступу до відповідної інформації процедурного характеру, включаючи, наприклад, інформацію з таких аспектів, як:

a. характер можливих рішень;

b. державний орган, відповідальний за прийняття рішення;

c. механізми участі громадськості, встановлені на виконання пункту 1 додатка I-біс;

d. державний орган, в якому може бути отримана відповідна інформація;

e. державний орган, в який можуть бути подані зауваження, і строки подання зауважень;

vi) пункту 6 додатка I-біс - заходи, вжиті для забезпечення того, щоб процедури, визначені згідно з пунктом 1 додатка I-біс, дозволяли громадськості будь-яким відповідним чином представляти будь-які зауваження, інформацію, результати аналізу або думки, які вона вважає важливими для планованого навмисного вивільнення або реалізації на ринку;

vii) пункту 7 додатка I-біс - заходи, вжиті для забезпечення належного обліку підсумків процедур участі громадськості, організованих на виконання пункту 1 додатка I-біс;

viii) пункт 8 додатка I-біс - заходи, вжиті для забезпечення того, щоб тексти ухвалених будь-яким державним органом рішень, що підпадають під дію положень додатка I-біс, а також причини і міркування, на яких вони ґрунтувалися, доводилися до відома громадськості;

b) пункт 2 статті 6-біс – яким чином вимоги, сформульовані відповідно до положень додатка I-біс, доповнюють і підтримують національну систему біобезпеки Сторони і узгоджуються з цілями Картахенського протоколу про біобезпеку до Конвенції про біорізноманіття.

ВІДПОВІДЬ:

Відносини між органами виконавчої влади, виробниками, продавцями (постачальниками), розробниками, дослідниками, науковцями та споживачами генетично модифікованих організмів та продукції, виробленої за технологіями, що передбачають їх розробку, створення, випробування, дослідження, транспортування, імпорт, експорт, розміщення на ринку, вивільнення у навколишнє середовище і використання в Україні (далі - поводження з ГМО) із забезпеченням біологічної і генетичної безпеки визначені Законом України «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів» (далі – Закон про біобезпеку).

Відповідно до статті 9 Закону про біобезпеку центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища:

- забезпечує оцінку впливу на довкілля ГМО, призначених для використання у відкритій системі;
- здійснює державну реєстрацію засобів захисту рослин, отриманих з використанням ГМО;
- надає дозволи на вивільнення ГМО у відкритій системі.

У зв'язку з підписанням у 2014 році Угоди про Асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами, з іншого боку, виник ряд обов'язків щодо імплементації Директив Європейського Союзу у сфері ГМО, якими передбачається участь громадськості в прийнятті рішень щодо поводження з ГМО.

Верховною Радою України прийнято Закон України «Про державне регулювання генетично-інженерної діяльності та державний контроль за розміщенням на ринку генетично модифікованих організмів і продукції», який набере чинності 16.09.2026 і яким імplementовано у законодавство України відповідні акти ЄС.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.07.2022 № 573, затверджено план заходів з реалізації Стратегії біобезпеки та біологічного захисту на 2022-2025 роки, яким передбачається розроблення інформаційних матеріалів з питань поводження з генетично модифікованими організмами у відкритій системі для різних аудиторій (представників органів державних влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, громадськості, студентів, школярів тощо).

Міндовкілля проводить моніторинг виконання плану заходів з використанням електронної системи моніторингу і контролю за його виконанням на Єдиному веб-порталі електронного урядування і подає щороку до 1 квітня Апарату Ради національної безпеки і оборони України та Кабінету Міністрів України звіт про стан виконання плану заходів.

Законом України від 10.06.2023 № 3150, ратифіковано Нагойсько-Куала-Лумпурський додатковий протокол про відповідальність і відшкодування до Картахенського протоколу про біобезпеку.

05.12.2024 прийнятий Закон України «Про ратифікацію Поправок до Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля», який спрямований на законодавче закріплення позиції України щодо поправок до Орхуської конвенції та сприятиме посиленню дієвості участі громадськості у процесі прийняття рішень про умисне введення в навколишнє середовище та реалізацію на ринку генетично модифікованих організмів.

Згідно з вимогами законодавства, Міндовкілля є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, який забезпечує:

формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, екологічної та в межах повноважень, передбачених законом, біологічної і генетичної безпеки;

формування та реалізує в межах повноважень, передбачених законом, державну політику у сфері лісового та мисливського господарства;

формування і реалізує державну політику у сфері забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією;

формування державної політики:

- у сфері розвитку водного господарства, управління, використання та відтворення поверхневих водних ресурсів;

- у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр;

- у сфері управління зоною відчуження і зоною безумовного (обов'язкового) відселення, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи, зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, а також здійснення державного управління у сфері поводження з радіоактивними відходами

на стадії їх довгострокового зберігання і захоронення (далі - поводження з радіоактивними відходами);

- щодо здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

XXXIV. Перешкоди, що виникли при реалізації статті 6-біс та додатку I-біс

Вкажіть будь-які перешкоди, що виникли при реалізації положень будь-якого з пунктів статті 6-біс та додатку I-біс.

ВІДПОВІДЬ:

Відсутність регулювання тривалості законодавчого процесу.

XXXV. Додаткова інформація щодо практичної реалізації положень статті 6-біс і додатку I-біс

Надайте додаткову інформацію щодо практичного застосування положень статті 6-біс, що стосуються участі громадськості в прийнятті рішень щодо навмисного потрапляння у навколишнє середовище і реалізації на ринку генетично змінених організмів, наприклад про те, чи існують які-небудь статистичні дані або інша інформація про участь громадськості у прийнятті таких рішень або про рішення, що розглядаються в рамках пункту 2 додатка I-біс в якості винятків, що стосуються процедур участі громадськості, що встановлюються в цьому додатку.

ВІДПОВІДЬ:

За звітний період до Міндовкілля не надходили клопотання про видачу дозволу на проведення державної апробації (випробування) генетично модифікованого організму у відкритій системі, і відповідно інформація щодо практичного застосування положень статті 6-біс, що стосуються участі громадськості в прийнятті рішень щодо навмисного потрапляння у навколишнє середовище і реалізації на ринку генетично змінених організмів відсутня.

XXXVI. Адреси вебсайтів, що стосуються реалізації статті 6-біс

Вкажіть адреси відповідних вебсайтів, якщо такі є, включаючи адреси вебсайтів, на яких розміщено реєстри рішень та вивільнень, що стосуються генетично змінених організмів.

ВІДПОВІДЬ:

Відкриті дані «Державний реєстр генетично модифікованих організмів» на Єдиному вебпорталі відкритих даних – <https://data.gov.ua/dataset/dc3313b6-12a7-4d00-acd1-d132d34105be>;

Офіційний вебсайт Держпродспоживслужби, ГМО: <https://dpss.gov.ua/news/zakonodavchi-zminy-v-derzhavnomu-rehuliuванні-za-obihom-hmo>, а також звіт <https://dpss.gov.ua/storage/app/sites/12/%20%D0%BD%D0%B0%D0%BA.17.pdf>

XXXVII. Наступні заходи у зв'язку з питаннями дотримання

Якщо після розгляду доповіді і будь-яких рекомендацій Комітету з питань дотримання Нарада Сторін на своїй наступній сесії приймає рішення щодо заходів, що стосуються дотримання вашою країною встановлених вимог, то прохання вказати: а) в чому полягають ці заходи; б) які конкретні зусилля докладаються вашою країною з метою реалізації цих заходів в інтересах забезпечення дотримання положень Конвенції. Прохання вказати, у разі необхідності, перехресні посилання на відповідні розділи.

ВІДПОВІДЬ:

Орхуська конвенція сприяє демократизації суспільства, забезпечуючи право громадян на доступ до екологічної інформації, участь у прийнятті рішень і захист своїх інтересів у суді. Вона зобов'язує державні органи враховувати думку громадськості, інформувати про вплив промислових об'єктів, природокористування та забруднення, що допомагає захищати право нинішніх і майбутніх поколінь на чисте та безпечне довкілля.

05.12.2024 прийнятий Закон України «Про ратифікацію Поправок до Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля», який спрямований на законодавче закріплення позиції України щодо поправок до Орхуської конвенції та сприятиме посиленню дієвості участі громадськості у процесі прийняття рішень про умисне введення в навколишнє середовище та реалізацію на ринку генетично модифікованих організмів. Зазначений закон містить положення, що відповідають положенням (принципам) статті 6-біс і додатків I-біс Орхуської Конвенції та спрямовані на їх реалізацію.